

A. van Atten

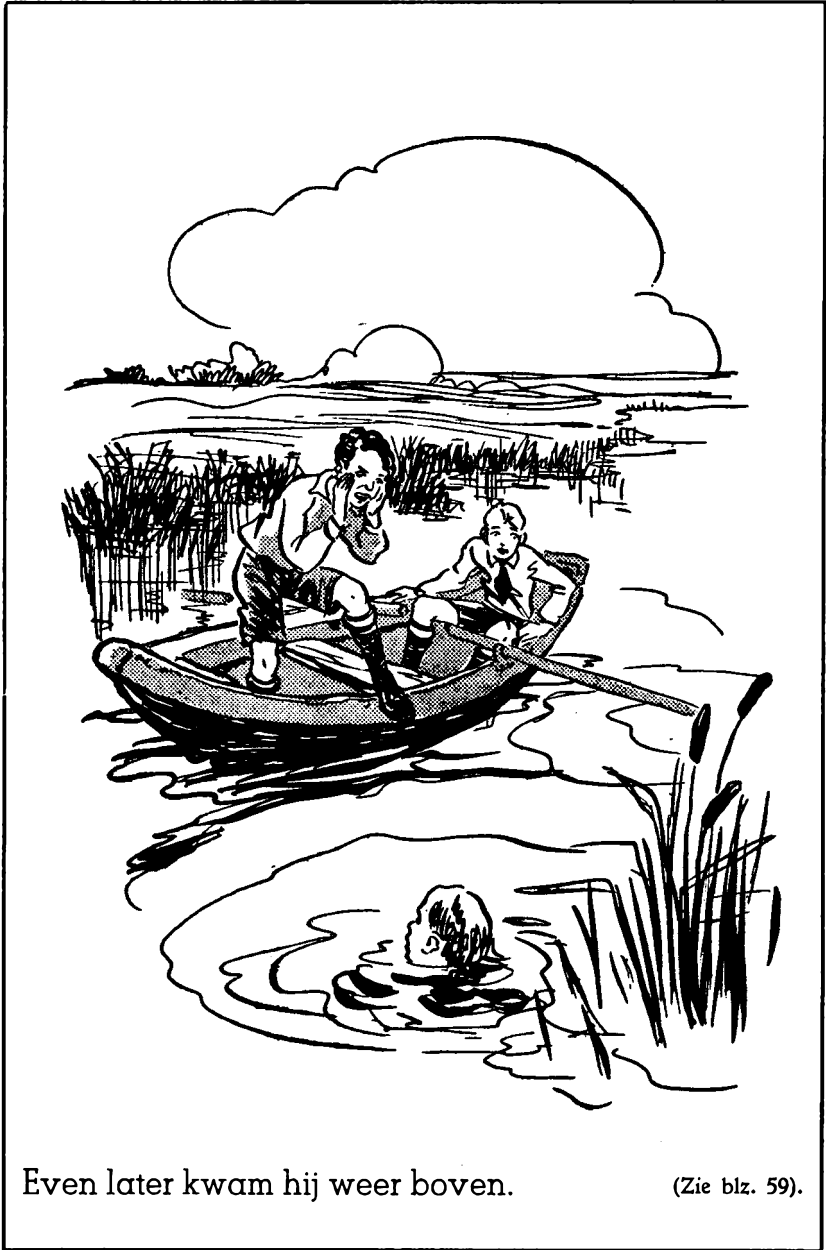

DE
G
G
U
Z
E
N
T
R
O
E
P

N. V. W. D. M E I N E M A D E L F T

DE GEUZENTROEP

Even later kwam hij weer boven.

(Zie blz. 59).

DE GEUZENTROEP

DOOR

A. VAN ATTEN

GEILLUSTREERD DOOR ANNIE VAN DE RUIT

VIERDE DRUK

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

1.

**In de klas bij meester Bruine.
De Geuzentroep wordt opgericht.**

„Wim Hartman, kom jij eens naar voren en wijs op de kaart Jeruzalem aan.”

Wim Hartman verschoot van kleur, frommelde haastig een briefje, dat hij had zitten lezen, tot een prop ineen en borg het weg in zijn zak. Met onzekere stappen ging hij naar de kaart. Wat had de meester ook al weer gezegd? Hij had alleen zijn naam horen noemen, maar niet gehoord, wat de meester van hem verlangde.

„Wijs op de kaart . . .” Vaag zweefden de woorden nog door zijn hoofd. Maar wat moest hij op de kaart wijzen? Hij nam de grote kaartstok in zijn hand en liet hulpeloos zijn blikken dwalen over de vele zwarte stippen, die op de kaart stonden. De stok beschreef enige onzekere bogen en bleef eindelijk met de punt rusten op een zwarte stip, boven aan de kaart. Damascus! Wim hoopte maar, dat hij het geraden had. Maar hij had het niet geraden.

„Ga jij maar weer naar je plaats, Wim!” zei meester Bruine. „Je hebt natuurlijk weer niet opgelet en te veel aan andere dingen gedacht. Je moet beter op-letten, hoor!”

Met gebogen hoofd ging Wim terug naar zijn plaats. De aardrijkskundeles werd voortgezet. Nu moesten anderen voor de klas komen om plaatsen op de kaart aan te wijzen. Maar de meeste jongens brachten er al even weinig van terecht als Wim gedaan had. De onderwijzer werd boos.

„Er is helemaal geen aandacht voor aardrijkskunde vanmorgen,” zei hij nors. „Jullie hebt je gedachten zeker te veel bij het een of ander spel zitten. Jullie zijn toch anders goed genoeg met aardrijkskunde op de hoogte, maar als je je gedachten er niet bij hebt, breng je er niet veel van terecht. Ik zal nu maar niemand meer voor de klas laten komen, want ik zou me maar driftig maken, als er nog meer van jullie waren, die zo weinig van hun les afwisten.”

Nu begon meester te vertellen. En dat kon hij! Vooral van Palestina! Dat was ook geen wonder. Want een paar jaar geleden was meester met een reisgezelschap naar het Heilige Land geweest. Hij was toen in Jaffa geweest en in Samaria; in Nazareth was hij op de berg geweest, waar de Joden den Heere Jezus af hadden willen werpen, en hij had gedwaald door Jericho en door de nauwe straten van Jeruzalem. Bij de klaagmuur had hij het klagen van de Joden gehoord, en hij had hen horen bidden tot Jehova, of het Hem behagen mocht, het land, dat Hij reeds beloofd had aan Abraham, Izaäk en Jakob, en waar eeuwen lang de Joden gewoond hadden, weer terug te geven aan Zijn volk.

Wanneer de jongens hun meester daarvan hoorden vertellen, dan was het net, of ze naast hem liepen door de drukke, woelige straten van Jeruzalem. En als meester vertelde van de Joden bij de klaagmuur, dan zagen de jongens daar de Joodse mannen staan, de handen biddend opgeheven tot God.

Wat kon meester toch fijn vertellen! De jongens waren al weer vergeten, dat ze pas een standje van hem gehad hadden. En de meester was het zelf ook al weer vergeten, zo leefde hij in zijn vertelling. Nu was er wel aandacht in de klas. De jongens leefden mee met de klagende Joden en konden best begrijpen, dat ze baden tot God, of Hij hun het Heilige Land weer

terug wilde geven. Maar waarom deed God dat niet? Hij was er toch machtig genoeg voor?

Wim Hartman stak zijn vinger op.

„Meester, er staat in de Bijbel: ‚Bidt, en gij zult ontvangen!’ en waarom ontvangen de Joden dan hun land niet terug, als ze er toch om bidden tot God? Hij kan het hun toch best teruggeven, als Hij dat wil!”

Het was stil in de klas, en het was aan de gezichten van de kinderen te zien, dat ze er allemaal zo over dachten. Het stond toch in de Bijbel!

„Luister eens,” zei meester, „je moet die woorden, die de Heere Jezus eens gesproken heeft, niet verkeerd begrijpen. ‚Bidt, en gij zult ontvangen’ betekent niet, dat God je alles zal geven, wat je van Hem vraagt. Het moet allereerst overeenstemmen met Zijn wil. En als ons gebed niet overeenkomt met de wil van God, verhoort Hij het niet. Wij kunnen God wel bidden om rijkdom, en wanneer het Gods wil is, dat wij rijk zullen worden, zal Hij ons zeker rijkdom geven. Op Zijn tijd. Maar God weet, dat het voor vele mensen beter is, dat Hij zulk een gebed niet verhoort, omdat rijkdom vaak van God afvoert. Doch één gebed verhoort God altijd: als we Hem vragen, of Hij onze zonden wil vergeven en ons aannemen tot Zijn kinderen. Want dat is een gebed, dat overeenkomt met Zijn wil. God is blij, als Hij zulk een gebed hoort, want Hij is een gaarne vergevend God. En wanneer de Joden God bidden om vergeving van zonden, dan zal Hij dat gebed zeker verhoren. Maar daarom vragen de meeste Joden niet. Ze voelen geen schuld over hun verschrikkelijke zonde, dat ze eenmaal den Heiland aan het kruis genageld hebben. En omdat ze den Heere Jezus gedood hebben, laat God hen zwerven over de ganse aardbodem.”

De sympathie voor de Joden was bij vele jongens ineens verdwenen. Dat was waar: de Joden hadden den

Messias gekruisigd! Ze konden nu wel bij de klaagmuur te Jeruzalem staan huilen en bidden om hun land terug te mogen ontvangen, maar het was hun eigen schuld, dat ze er niets meer te vertellen hadden. Dan hadden ze den Heere Jezus maar niet moeten laten kruisigen door die wrede, Romeinse soldaten.

„Lelijke Joden!” mompelde Kees van Dongen zacht voor zich heen.

„Zei je wat, Kees?” vroeg meester.

Kees kreeg een kleur. Hij had niet gewild, dat de meester of de jongens zouden horen, wat hij zei. En vooral niet Nat, die een van zijn vriendjes was. Nathan van Santen, die door de jongens altijd Nat genoemd werd, was een Joodse jongen, al ging hij op een Christelijke school. Aan zijn sterk gebogen neus, zijn donkere levendige ogen, en zijn zwart, krullend haar was zijn afkomst direct te zien. Soms schold een van de jongens hem, als hij kwaad op hem was, voor „lelijke Jood”. Dan werd Nat driftig, en balde hij de vuisten en sloeg er wild op los. Kees mocht hem graag, en hij hoopte, dat Nat niet gehoord had, wat hij had gezegd.

„Kom Kees, krijg ik eindelijk antwoord?” vroeg meester Bruine.

Kees boog het hoofd.

„Ik zei”

Het klonk heel zachtjes en bedeesd. Moest hij het nu zo hard zeggen, dat iedereen het kon horen?

De meester werd ongeduldig.

„Nu, wat zei je?”

„Lelijke Joden!”

„Wat?” schreeuwde Nat plotseling driftig, „zei jij dat? Jij, één van mijn vriendjes?”

De rust in de klas was ineens weg. Meester Bruine tikte met een liniaal op zijn lessenaar.

„Stilte jongens!” gebood hij streng.

Hij keek Nathan van Santen aan.

„Ik kan het best begrijpen, Nat,” zei de onderwijzer, „dat jij kwaad werd, vooral omdat je van Kees natuurlijk niet verwachtte, dat hij op de Joden zou schelden. En Kees”

Kees stak zijn vinger in de hoogte.

„Wat is er, Kees?”

„Ik heb er spijt van, dat ik het gezegd heb, meester.”

De meester knikte goedkeurend.

„Ik ben blij, Kees, dat je zelf voelt, dat je die woorden niet had mogen zeggen. Lelijke Joden! Waarom? Omdat ze den Heere Jezus gekruisigd hebben? Dat was een zware zonde, waarvoor God de Joden streng heeft gestraft. Maar laten we nooit vergeten, jongens, als wij zelf in die tijd geleefd hadden en wij hadden tussen het volk in gestaan, dat we meegeschreeuwd zouden hebben: ‚Kruist Hem! Kruist Hem!’ Allen zijn we schuldig aan de dood van den Heiland. Het is, zoals reeds de profeet Jesaja profeteerde: ‚Hij is om onze overtredingen verwond, en om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld!’ Niet alleen om de zonde van de Joden, maar ook om *onze* zonden moest de Heiland sterven. Want de zonde is gekomen over het ganse menselijke geslacht, zowel over de Joden als over *alle* mensen. Ook om onze zonden moest dus de Heiland sterven aan het kruis. En laat ons, in plaats van te schelden op de Joden, liever voor hen bidden.”

Meester keek op zijn horloge en schrok. Het uur, bestemd voor aardrijkskunde, was al lang voorbij. De klas had al meer dan een kwartier aan het rekenen moeten zijn.

Wim Hartman had het niets naar zijn zin. Hij hield niet erg van rekenen, en vooral niet, als de sommen zo moeilijk waren als vanmiddag.

O ja, dat was waar: hij had straks, toen hij voor de klas geroepen werd, een briefje in zijn zak gefrommeld,

dat hij van Henk van Dijk gekregen had. Dat moest hij nou toch eerst eens lezen. Als meester nu maar niet juist zijn kant uit keek! Hij zou het er maar op wagen.

Langzaam en voorzichtig, om de stilte in de klas niet te verbreken door papiergeritsel, haalde hij het briefje te voorschijn. Gauw kijken wat er op stond.

„Om vier uur samenkomst op het Emmaplein. Opkomst dringend gewenst. Dit briefje doorgeven.”

Doorgeven! Of dat maar zo makkelijk ging! Enfin, hij zou het proberen, en met veel moeite slaagde hij er in het briefje in handen te spelen van Kees van Dongen, die vóór hem zat.

Wat zou Henk nou weer van plan zijn? Eigenlijk toch onnodig een briefje door de klas te laten circuleren! Henk had toch even goed af kunnen spreken, als de school uitging?

Eindelijk luidde de bel, en de jongens, nieuwsgierig naar de samenkomst, waartoe ze opgeroepen waren, holden de trap af. Toen ze allemaal op het Emmaplein bijeen waren, nam Henk van Dijk het woord.

„Jongens,” zei Henk, „jullie weet, dat we het er al eens over gehad hebben, om een club op te richten, maar nog nooit is er wat van gekomen. Maar wat vind jullie, zouden we dat nu eindelijk eens doen?”

„Ja, ja,” schreeuwden de jongens, „een club.”

„We moeten beginnen met een hoofdman te kiezen,” zei Wim.

„Een hoofdman?” vroeg Kees van Dongen. „Bij een club heb je toch geen hoofdman? Daar heb je een voorzitter of een president!”

„Hé Kees,” klonk de stem van Nat, „wat is nou het verschil tussen een voorzitter en een president?”

„Hm, ja, dat is, geloof ik, hetzelfde ongeveer. Maar dat doet er niet toe, we hebben het er nou over, wat de leider van de club moet zijn, een voorzitter of een

hoofdman. Hoofdman kan niet, dus het moet een voorzitter zijn."

„Hoofdman kan best," meende Wim. „De leider is toch de man, die het hoofd van de club is? En dan kan je hem toch best hoofdman noemen?"

Maar Kees was het er nog niet mee eens. Henk van Dijk gaf echter een oplossing.

„Jongens, laten we niet langer praten of we een voorzitter of president of hoofdman moeten hebben. Ik weet wat anders. Laten we een troep vormen!"

„Een troep bandieten!" schreeuwde Nat.

Allen lachten.

„Nee," zei Henk, „geen troep bandieten natuurlijk. Ik heb gedacht een troep geuzen, met een kapitein en een luitenant!"

„Accoord!" schreeuwden de jongens.

„Wie zal er kapitein zijn van de watergeuzen?" vroeg er een.

„We zijn geen watergeuzen," merkte Henk op. „We hebben immers helemaal geen schepen! We noemen ons alleen maar geuzen! Als we eens bootjes kunnen krijgen, zijn we watergeuzen, en anders spelen we in het bos, en zijn we bosgeuzen. Maar nu moeten we eerst een kapitein kiezen."

„Ik stem . . ." riep een van de jongens.

„Ho ho," zei Henk, „dat gaat zó niet! Stemmen over personen moet altijd schriftelijk gebeuren. Ik heb het pas nog mijn vader horen vertellen."

„Heb je dan zoveel briefjes?"

„Nou, reken maar! Kijk eens hier!"

Uit zijn blouse haalde Henk een aantal papiertjes en ieder der jongens werd voorzien van een stembriefje.

Wim Hartman en Nat van Santen zouden het stembureau vormen. In zijn pet haalde Wim de briefjes op en Nat vouwde ze open en las de namen op.

Met op één na algemene stemmen was Henk van Dijk tot kapitein gekozen.

„Hoera!” schreeuwden de jongens. „Leve onze kapitein!”

Henk van Dijk zette een paar grote ogen op en zei gewichtig: „Ik dank mijn dappere geuzen, dat ze mij tot hun kapitein gekozen hebben. Ik hoop mijn dappere strijders vele malen ter overwinning te voeren. En nu zullen we overgaan tot het kiezen van een luitenant.”

Er werden weer stembriefjes uitgedeeld, en toen de uitslag der stemming bekend gemaakt werd, bleek, dat op Wim Hartman en Nathan van Santen een gelijk aantal stemmen was uitgebracht. Er moest dus nog eens gestemd worden. Nat vond het niet nodig. „Nemen jullie Wim maar!” zei hij. Maar daar wilden de jongens niet van horen. „We zullen het eerst nog eens met stemmen proberen!” zeiden ze. Ze vonden zo'n stemming wát gewichtig!

Sommige jongens dachten, dat de uitslag der stemming nu wel weer precies eender zou zijn als toen ze de eerste keer voor een luitenant gestemd hadden. Een van de geuzen scheen echter van gedachten veranderd te zijn, en, na eerst op Nat gestemd te hebben, thans de voorkeur aan Wim te geven, zodat de laatste nu de meerderheid van stemmen had.

„De geuzen hebben dus Wim Hartman tot hun luitenant gekozen,” zei de kapitein, Henk van Dijk. „Wil de gekozene deze belangrijke functie aanvaarden?”

Wim aanvaardde zijn functie wát graag!

„En nu, mannen,” vervolgde de kapitein, „moeten we ons beraden over onze krijgsplannen. Wat zullen we nu gaan doen?”

Even was het stil. Ieder der jongens trachtte snel een plannetje te bedenken. Plotseling werd de stilte verbroken door vijf zware klokkeslagen, die dreunend over het plein galmden.

Nat schrok. Vijf uur al! Hij kwam veel te laat thuis!
Wat zou tante boos wezen!

„Ik stel voor, dat we nu naar huis gaan, jongens!”
zei hij. „’t Is al vijf uur, en tante zal niet weten, waar
ik blijf.”

Maar Henk van Dijk had toch niet veel zin, om naar
huis te gaan zonder dat er een plannetje bedacht was.
Hoe moest dat nu? „Weet je wat,” zei hij opeens,
„laten we nu naar huis gaan, dan zullen Wim en ik
een krijgsplan opmaken. Morgen is het Woensdag,
we hebben dus ’s middags geen school, en dan komen
we morgenmiddag om twee uur allemaal weer hier
bij elkaar. Afgesproken?”

Dat vonden de jongens uitstekend. En in verschil-
lende richtingen gingen ze naar huis.

„Nou, dappere geus,” zei Mevrouw Hartman tegen
Wim, „gebruik je mond nu eens een poosje alleen om
te eten. Je mond heeft nog niet stilgestaan over je
geuzentroep.”

„De opvolger van Lumey, o nee, dat is Henk van
Dijk natuurlijk, de opvolger van Treslong aan de
maaltijd!” spotte Anna, de zuster van Wim.

„Spot jij maar!” antwoordde Wim met volle mond.
„Je zult spoedig meer van onze geuzentroep horen.”

„Als het maar geen kwaad is, dat we er van horen!”
zei mijnheer Hartman. „Je weet, Wim, dat ik je graag
je spel gun, maar je moet nooit baldadig worden en
kwajongensstreken uithalen. En ik ben bang, dat je
daar met zo’n geuzentroep gauw toe komt.”

„Nee, hoor, vader, daar hoeft U heus niet bang voor
te zijn. We zullen niets doen, wat verkeerd is.”

„Ik hoop het jongen. Maar denk nu eens een ogen-
blik niet meer aan de geuzentroep, maar bepaal je
aandacht bij het Bijbellezen.”

Dat gelukte Wim echter niet goed.

Vader las het vierentwintigste hoofdstuk van het eerste boek van Samuël, waarin verhaald wordt, hoe koning Saul, zonder het te weten, met zijn mannen overnacht in dezelfde spelonk waarin David zich gelegerd heeft.

Als hij toen geleefd had, zou hij zich vast bij David gevoegd hebben, peinsde Wim. Die David had toch wel een fijn leven! Vol avonturen! Nu eens moest hij vluchten voor koning Saul en dan weer vechten tegen de Filistijnen! En zich verbergen in spelonken!

„David was eigenlijk net een geus!” zei Wim, toen vader het hoofdstuk beëindigd had. „Altijd zwerven en vechten!”

„Dat vond David heus zo prettig niet, Wim!” zei mijnheer Hartman, „Hij klaagde, dat hij als een veldhoen op de bergen zeer hittiglijk werd gejaagd. Misschien heeft David wel dikwijls terugverlangd naar de tijd, dat hij rustig zijn schapen weidde. En vechten deed hij niet voor zijn plezier. Het was er hem niet om te doen, strijd te voeren en triomfantelijk als overwinnaar naar voren te treden. Wat had hij daar in die spelonk koning Saul makkelijk kunnen doden! Maar hij deed het niet. Hij legde alles in de handen van zijn God, en daarom zei hij de volgende morgen tot Saul: ‚De Heere zal richten tussen mij en tussen u!’ Ik hoop, vent, dat je een voorbeeld zult nemen aan dien David, die niet een vechtersbaas was, zoals jij misschien denkt, maar die zijn vertrouwen wilde stellen op God.”

Wim knikte.

Maar voortdurend moest hij denken aan David in de spelonk. Zo'n schuilhoek moest de geuzentroep ook hebben!

2.

De Geuzentroep maakt een hoofdkwartier. De strijd met „Lelijke Jaap”.

„Denken jullie er om? Twee uur precies op het plein! En Kees van Dongen, breng jij een paar schoppen mee!”

Kees keek verwonderd naar Henk van Dijk.

„Wat zeg je nou? Een paar schoppen?”

„Ja, je vader is immers tuinman? Je zult thuis best een paar schoppen kunnen vinden, die je vader vanmiddag niet nodig heeft. Breng je ze mee?”

„Ja, maar waar is dat nou voor nodig?”

„Dat zul je vanmiddag wel horen. Tot straks!”

Precies op tijd waren de jongens op de afgesproken plaats.

Kees van Dongen had een schop meegebracht.

„Alsjeblieft!” zei hij tegen Henk van Dijk. „Ik kon er maar één meekrijgen. Maar vertel nou toch eens, wat je er mee wilt doen? Je wilt toch het plein niet omspitten?”

„Nee, ik denk er niet aan. Wim Hartman en ik hebben een prachtig krijgsplan bedacht, en om dat uit te kunnen voeren, hebben we ook

17

„Alsjeblieft,” zei hij tegen Henk.

een schop nodig. Kom maar mee, dan gaan we naar het bos!"

„Naar het bos? Maar laat ons eerst dat prachtige krijgsplan eens horen!" schreeuwden er een paar. De jongens brandden van nieuwsgierigheid.

„Als we in 't bos zijn, zal ik je alles vertellen!" antwoordde Henk. „Kom mee, jongens!"

In een onordelijk clubje liepen de jongens de weg op naar het bos. Dat was Henk niet naar de zin.

„Jongens," zei hij, „dat gaat zo niet. We lijken zo meer op een troep landlopers dan op een geuzentroep. We moeten als soldaten ordelijk in 't gelid marcheren: twee aan twee. Wim Hartman de luitenant, voorop, en ik terzijde van de troep."

De jongens stelden zich netjes in 't gelid.

„En nu: Voorwaarts . . ."

Sommige jongens begonnen reeds te lopen.

„Halt!" commandeerde Henk. „Je begint pas te lopen, als ik: mars! gezegd heb! En allemaal netjes in de pas blijven! Nu nog eens: Voorwaarts . . . mars!"

Als afgerichte soldaten marcheerden de jongens naar het bos. Daar liet Henk halt houden.

„En nu, jongens, onze plannen. Onze luitenant is met een prachtig ideetje gekomen, en om dat uit te voeren hadden we een schop nodig. Vertel maar eens, luitenant, wat we eerst gaan doen."

„Eerst moeten we gaan zorgen voor een schuilplaats," lichtte de luitenant in. „Die schuilplaats moet tevens ons hoofdkwartier zijn, van waar uit we onze krijgstochten ondernemen. Nu heb ik gedacht aan een spelonk . . ."

Enkele jongens begonnen te lachen.

„Een spelonk? Die heb je hier niet, we zijn hier niet in de bergen!"

„Toch moeten we een spelonk hebben," hield Wim

vol. „Het geeft niet, dat er geen is; wat er niet is, kunnen we maken. Daarvoor hebben we een schop nodig. Jullie weet toch allemaal de Pan? In de Pan liggen een stuk of wat omgewaaide bomen. Welnu, tussen die bomen maken wij onze spelonk. We graven er wat aarde weg, en de opening tussen de stammen maken we dicht met takken en bladeren. Dan hebben we net een spelonk, een prachtige schuilplaats. Kom maar mee!”

De jongens holden naar de Pan. De Pan was een grote, diepe kuil, midden in het bos. Weldra begon men er te graven. Kees van Dongen mocht beginnen, omdat hij de schop meegebracht had. Toen hij een poosje gegraven had en er aardig moe van geworden was, werd hij vervangen door Nathan van Santen. De andere jongens zochten takken en bladeren, vooral grote varens, bijeen, om die straks over de ruimte tussen de twee stammen heen te leggen. Na geruime tijd gewerkt te hebben, was het doel bereikt.

„Nu gaan jullie allemaal in onze spelonk,” gelastte Henk, „en dan moet je goed de takken en bladeren over je heen trekken, zodat je van buiten af niet gezien kunt worden. Ik zal dan even controleren, of de spelonk ons allemaal goed verbergen kan.”

Lachend en schertsend gingen de jongens in hun schuilplaats.

„Stilte!” commandeerde Wim Hartman. „Als jullie zo’n herrie maakt, hoef je je niet te verbergen, want al ziet dan niemand je, dan horen ze je wel.”

Het werd stil. Niets was er nu meer van de jongens te horen of te zien. Wie het niet wist, zou niet gezegd hebben, dat de geuzentrop in de Pan gelegerd was.

„Kom er maar uit!” hoorden de jongens ineens de stem van Henk.

Met meer drukte dan nodig was kwamen de jongens luid-lachend en pratend onder de takken vandaan.

Hun kleren zagen zwart-bruin van de pas omgewoelde aarde.

„'t Is een pracht van een schuilplaats!” verklaarde Henk enthousiast. „We zijn er schitterend verborgen voor onze vijanden!”

„Die we niet hebben!” lachte Kees.

„Wat? Niet hebben? Hebben wij geen vijanden? We hebben allemaal een vijand. En hij woont hier niet zo ver vandaan.”

„Wie dan?”

Even wachtte Henk met het geven van zijn antwoord. En toen noemde hij langzaam de naam van den vijand.

„Lelijke Jaap!”

„O die . . . ja, nou, dat is een kwaai, hoor! Die lelijke brombeer!”

De man, over wien ze het hadden, stond niet in een goed blaadje bij de jongens, en dat was te begrijpen. Hij woonde in het enige huisje, dat in het bos stond. Achter het oude, vervallen huisje was een klein stukje land, waar de man aardappelen en groente op teelde. De jongens hadden hem dikwijls op het land zien werken, en waren soms blijven staan om te kijken, hoe hij met forse hand zijn spa beet hield en die diep in de aarde stak om de grond om te spitten. Maar het scheen wel, alsof de man voelen kon, dat er naar hem gekeken werd, en als hij zich oprichtte en hen aankeek, dan schrokken ze. Wat een ogen had die man! Meester Bruine had wel eens verteld, dat een slang een vogeltje, als het ondiep het in zijn macht wilde hebben, zó kon aankijken, dat het diertje als betoverd eindelijk vanzelf naar de slang toeging, die het dan met een grote, gulzige hap verslond. En zo kon Jaap ook kijken, net, of hij met zijn ogen de jongens naar zich toe wilde trekken, om ze dan te verslinden. Ze maakten altijd maar vlug, dat ze weg kwamen. Nog nooit hadden ze

hem wat gedaan. Nooit hadden ze hem uitgescholden of met stenen gegooid. En toch had hij meermalen, als ze, zonder wat te zeggen, naar hem stonden te kijken, zijn vuisten tegen hen gebald en hadden ze hem horen dreigen: „Kwajongens, maak dat je wegkomt, of anders . . . !” „Waarom mochten ze niet eens naar hem kijken? Zo'n lelijkerd! En al spoedig had hij van de jongens de naam gekregen: „Lelijke Jaap!”

Ja, Lelijke Jaap was hun vijand. Daar waren de jongens het allemaal over eens. Maar wat moesten ze nu tegen hun vijand doen? In spanning keken ze naar Henk.

„Luistert, geuzen!” zei deze, die zich nu op en top hun kapitein voelde. „Wij zijn eeuwen lang door onzen vijand onderdrukt en”

„Nou, nou, eeuwen lang!” betwijfelde Nathan.

„Nat, je moet me niet in de rede vallen! Eeuwen lang zei ik natuurlijk maar bij wijze van spreken! We zijn door onzen vijand onderdrukt! En waarom? Hebben wij hem ooit kwaad gedaan?”

„Nooit!” riepen de jongens.

„Welnu, hij heeft dus ook helemaal geen reden om altijd zo kwaad tegen ons te zijn. Wij moeten recht en billijkheid betrachten” — deze woorden had hij pas ergens gelezen! — „en we moeten het onrecht, dat hij ons altijd aangedaan heeft, wreken. We zullen tonen, dat we geen lafaards zijn, maar dat we de strijd aandraven. Eén voor één sluipen we dadelijk naar zijn land, achter elkaar. Ik ga voorop. Als ik bij zijn land ben, ga ik rustig naar hem kijken, zonder wat te zeggen. Als hij me dan lelijk aankijkt of uitscheldt, loop ik kalm weg, en verberg me achter een boom. Dan komt Wim, de luitenant, en die doet hetzelfde. Als Lelijke Jaap hem boos aankijkt, gaat hij rustig weg. Dan komt Nat, en die gaat ook kalm naar Jaap kijken. Zonder wat te zeggen! Die brombeer kan dus merken, dat we helemaal geen kwaad in de zin hebben.”

„En als hij dan tegen Nat gaat schelden, wie moet dan . . . ?”

„Dan springen we allemaal naar voren, en roepen hard: ‚Lelijke Jaap!’ En dan maken we, dat we wegkomen natuurlijk! Want Jaap ziet er nogal stevig uit!”

Kees van Dongen keek bedenkelijk. Henk zag het.

„Vind je het geen mooi krijgsplan, Kees?” vroeg hij.

„Niet zo erg mooi!” erkende Kees openhartig.
„Waarom moeten we nu dien man gaan plagen en schelden?”

„Dat doen we niet! We gaan maar rustig naar hem staan kijken!”

„En als hij dan kwaad wordt, dan roepen we”

„Dan roepen we ‚Lelijke Jaap!’ Is dat schelden? Dat heeft hij dan dubbel en dwars verdiend! En dan is het zijn eigen schuld! Maar als je niet mee wilt doen, ga je maar naar huis!”

Daar had Kees echter geen zin in. En toen ze naar het huisje van Jaap gingen, liep hij, al was het met enige tegenzin, mee.

Uiterlijk kalm stond Wim Hartman bij het land, waarop ‚Lelijke Jaap’ aan de arbeid was. Henk, die het eerst zich ‚in de strijd geworpen had’, zoals hij het noemde, was teruggekeerd naar de jongens, toen Jaap hem op zijn bekende, verschrikkelijke manier had aangekeken. Toen Henk weggegaan was, was de man weer verder gegaan met zijn werk. Maar nu liet hij zijn schop, die hij in de hand hield, even rusten, en zijn scherpe, doordringende ogen blikten in die van Wim.

Wim voelde een huivering over zijn rug gaan. Nu moest hij weggaan, maar hij kon niet. Het was of de ogen van Jaap hem vasthielden. Misschien een halve minuut keken ze zo elkaar aan, maar het leek Wim alsof het een uur was. In de sombere ogen van den
22

man zag Wim haat en nijd. En toch toch was het net, of hij ook nog iets anders in die ogen zag. Maar Wim wist niet, wat dat was

De man hief zijn schop op en deed een paar stappen in de richting van Wim. Nu maakte deze, dat hij wegkwam. Hij holde het bos in.

„Nu is het jouw beurt!” fluisterde Henk, en langzaam liep Nathan op het land toe.

„Denk er om,” fluisterde Henk tot de jongens, die vlak bij hem waren, „als Jaap nu weer zo lelijk kijkt of hij gaat schelden, dan stormen we allemaal naar voren, en roepen hard: ‚Lelijke Jaap’! Allemaal tegelijk!”

De jongens behoefden niet lang te wachten. Toen de man zich voor de derde maal gestoord zag, begreep hij, dat er opzet in 't spel was. Zijn ogen flikkerden nog nijziger dan anders. Hij raapte een steentje van het land op en wierp het naar Nathan.

„Ga je weg, lelijke kwajongen!” schreeuwde hij.

Maar plotseling zag hij een aantal jongens uit het bos stormen, en hoorde hij zich toeschreeuwen: „Lelijke Jaap!”

Dat was te veel voor hem. Driftig liet hij zijn schop vallen en holde op de jongens aan, die in verschillende richtingen wegrenden.

Wim hoorde hem achter zich. Hij liep zo hard als hij nog nooit gelopen had. Hij kon haast niet meer, en om de hoek van een kronkelend bospaadje liet hij zich snel in een dicht kreupelbosje vallen. Hij zag een ogenblik later de man langs hem heen rennen. Ziezo, het gevaar was voor hem voorlopig voorbij.

Blijkbaar had de man nu een ander te pakken gekregen, want spoedig hoorde Wim schreeuwen: „Help! Help! Laat me los!”

Dat was de stem van Nat! Vreselijk gilte de jongen, en in zijn schuilplaats hoorde Wim, hoe de man er

geducht op los sloeg. Wim kon het gillen van Nat, zijn besten vriend, niet langer aanhoren. Hij sprong uit zijn schuilhoek en holde op het geschreeuw af. Daar zag hij, hoe Nat op de grond lag en Jaap hem met zijn ruwe handen om de oren sloeg.

Zonder goed te beseffen, wat hij deed, wierp hij zich op den groten man.

„Laat je mijn vriend los?” schreeuwde hij. „Lelijke Jaap, laat los!”

Even, verrast, keek de man Wim aan. Toen barstte hij in een hoongelach uit en gaf Wim een hevige stomp tegen zijn schouder, zodat hij huilend tegen de grond viel. Nu kende Wims woede geen grenzen meer; met tranen in zijn ogen wilde hij zich met gebalde vuisten op Jaap werpen. Deze wachtte hem kalm af, en toen Wim vlak bij hem was, greep hij den jongen in zijn sterke handen en wierp hem als een bal enige meters van zich af.

Nathan had ondertussen eengoed heen-komen gezocht, en Wim vond het nu ook maar het verstandigst, om zo gauw mogelijk zijn vriendje achterna te rennen.

Lelijke Jaap vond blijkbaar, dat de jongens nu genoeg gehad hadden. Hij keerde zich om en liep langzaam terug.

Ergens in het bos hoorde men schreeuwen: „Lelijke Jaap! Lelijke Jaap!”

Wim hoorde hem achter zich.

„Wat hebt U vriendelijke ogen, moeder!” zei Wim, toen hij in bed lag en moeder hem nog even welterusten kwam zeggen.

Moeder lachte. Ze was geen complimentjes van haar jongen gewend.

„Malle jongen, waarom zeg je dat zo?”

Wim kleurde, en moeder dacht, dat het van verlegenheid was. Maar dat was het niet. Wim kleurde, omdat hij wat voor zijn moeder verborgen hield! Hij kon toch niet zeggen, dat hij dacht aan de nijldige ogen van Lelijke Jaap?

„Kom vent,” zei moeder, die zag, dat ze geen antwoord kreeg, „ik zal je nog eens goed toedekken en dan ga ik weer naar beneden. Heb je gebeden?”

„Ja, moeder!”

„Welterusten dan. Dag Wim!”

„Welterusten moe!”

Wim bleef alleen achter.

„Heb je gebeden?” hoorde hij weer moeder vragen. Ja, hij had gebeden. Hij had althans zijn avondgebed opgezegd. Maar was dat *bidden* geweest?

„Waarlijk bidden doe je met heel je hart!” had moeder wel eens gezegd. O, maar dan had hij eigenlijk *niet* gebeden! Hij had gevraagd:

„Heere, wil mij al het kwaad, dat ik ook vandaag weer gedaan heb, genadig vergeven!” Maar dat was geen bidden geweest, want toen hij dat aan God vroeg, had hij geen schuld gevoeld. En toch had hij schuld! Dat had hij ineens begrepen, toen hij niet aan moeder durfde vertellen, waarom hij gezegd had, dat ze zulke vriendelijke ogen had! Wat je voor

je moeder verbergen wil, is niet goed! Maar maar had hij nou eigenlijk wel zoveel kwaad gedaan? Hij had Lelijke Jaap geplaagd, net als de andere jongens, maar had hij daar nou zo verkeerd aan gedaan? Ze deden Jaap nooit wat, behalve dan vandaag, en altijd was hij even kwaad en nijdig. 't Was dus geen wonder, dat ze een hekel aan hem hadden!

„Hebt Uw vijanden lief!”

Hoe kwam het, dat hij daar nu zo ineens aan denken moest? Wie had dat ook al weer gezegd? O ja, de Heere Jezus! En Zelf had Hij Zijn vijanden ook altijd liefgehad en zelfs nog voor hen gebeden, toen Hij aan het kruis hing. De Heere Jezus zou het nooit goed gevonden hebben, wat hij vandaag gedaan had!

Met grote ogen lag Wim te staren in het donker. Ja, dan had hij vandaag wèl kwaad gedaan! En en dan kon hij zo niet gaan slapen! Dan moest hij eerst, en nu met heel zijn hart, God om vergeving vragen! In het donker vouwde hij zijn handen samen, en sloot zijn ogen. Dat was de tweede keer vanavond, dat hij dat deed. Maar nu deed hij het, om waarlijk te bidden!

„Heere!” bad hij, „Gij hebt alles gezien, wat ik vandaag gedaan heb, en Gij weet, hoe ik Jaap geplaagd heb, omdat hij altijd zo lelijk tegen ons is. Maar wilt Gij mijn zonde vergeven en mij leren mijn vijanden lief te hebben, om Jezus' wil, Amen.”

Wonderlijk, peinsde hij, wat een rustig gevoel dat toch altijd gaf, als je alles aan God vertelde.

Toen stapte hij het bed uit en ging naar beneden. Nu wilde hij voor zijn moeder niets meer verborgen houden.

Moeder zat alleen in de huiskamer. Vader, die ouderling was, was naar de kerkeraadsvergadering en Anna was naar de meisjesvereniging. Moeder keek vreemd op, toen de deur open ging en Wim binnenkwam. Ze

zag wel aan zijn gezicht, dat er iets bijzonders was, en ze maakte het haar jongen makkelijk.

„Kom maar eens dicht bij me zitten, vent, en zeg me dan maar eens alles!” zei ze met haar zachte, lieve stem.

Ze sloeg haar armen om hem heen, en dicht tegen zijn moeder aan vertelde Wim haar alles

Toen zaten ze een poosje stil naast elkaar.

„Ik denk altijd veel te weinig aan God, moeder !” zei Wim zachtjes.

Moeder streelde Wim over zijn hoofd.

„Ja jongen, dat doe je! Dat doen we allemaal: veel te weinig aan God denken. Maar Wim, je zei straks, dat ik zulke vriendelijke ogen heb, en”

„En daarom kan ik altijd zo makkelijk met u praten, moeder!”

„Denk er dan ook maar veel aan, Wim, dat God ook vriendelijke ogen heeft. Je kent de psalmregels wel:

*Milde handen, vriend'lijk' ogen
Zijn bij U van eeuwigheid!*

En ik hoop, jongen, dat je niet alleen veel zult praten met je moeder, maar ook met God!”

Even zaten ze weer stil naast elkaar, de moeder en de zoon, die elkaar zo goed kenden en zo goed begrepen.

Toen stond moeder op.

„Wil je een kopje thee, Wim?”

„Graag, moe!”

„En dan vlug weer naar bed, hoor!”

„Nu moet Wim ook Jaap om vergeving gaan vragen!” zei mijnheer Hartman, toen zijn vrouw hem alles verteld had. „Belijdenis doen tegenover God moet altijd samen gaan met belijdenis doen tegen de mensen, jegens wie we gezondigd hebben.”

„Dat geldt ook voor de andere jongens!” meende mevrouw.

„Natuurlijk!” stemde mijnheer toe. „Ze moeten allemaal naar Jaap. Dat kunnen we wel eens bepraten met meester Bruine. Ik heb vanavond op de kerkeradsvergadering afgesproken, dat hij Zondag bij ons komt koffiedrinken.”

„Waarom die Jaap altijd zo boos is tegen de jongens, begrijp ik maar niet!” zei hij een ogenblik later.

Nee, dat begreep zijn vrouw ook niet.

3.

**Zondag.
Wat dokter Smit vertelde.**

Bim-bam, bim-bam, bim-bam!

Ver in 't rond galmde de klokketoren op de stille Zondagmorgen, inluitend de dag, die de Heere aan Zich gewijd had.

Fietsers, er niet mee rekenend, dat deze dag niet aan hen, maar aan God behoorde, en dat deze dag aan God en Zijn dienst gewijd diende te zijn, reden op hun stalen rossen naar buiten, om te genieten van het prachtige weer.

Enkele wandelaars liepen door de nog stille straten kerkwaarts. Het waren Roomsens, die naar de vroegdienst gingen, en op het gelui van hun kerkklok zich naar hun kerk begaven.

En over fietsers en kerkgangers, over velden en weiden, over straten en huizen klonk plechtig het beieren van de torenklok: Bim—bam, bim—bam, bim—bam!

Het was nog vroeg, maar het beloofde een mooie dag te worden. Licht straalde de zon reeds aan de onbewolkte hemel en zij maakte de mensen vrolijk en blij. De mensen, die de dag des Heeren wilden heiligen, evenals zij, die Gods dag zouden ontheiligen, allen verheugden zich in het blijde, warme zonnelicht en allen genoten er van ieder op eigen wijze. Want God laat Zijn zon schijnen over goeden en bozen, over rechtvaardigen en onrechtvaardigen!

Bim—bam, bim—bam, bim—bam!

Zeven uur!

Wim Hartman wipte het bed uit en wierp de deuren van zijn slaapkamer open. Door de open deuren keek hij in de tuin, die ook op zijn Zondags was. Het gras was netjes bijgeknipt en het grint in de paden was keurig geharkt. Dat deed Anna altijd Zaterdags.

„Wij zien er Zondags altijd netjes uit, en de tuin moet er Zondags ook netjes uitzien!” zei ze dikwijls.

Fijn, dacht Wim, terwijl hij zich waste en kleepte, Zondag! Dat vond Wim altijd de prettigste dag van de hele week. Och, hij vond de andere dagen ook wel fijn. Hij ging met plezier naar school en speelde graag met zijn vriendjes, maar de Zondag was toch altijd een bijzondere dag, een feestdag, die wekelijks terugkeerde. Dat was de dag voor het gezin. Gezamenlijk gingen ze dan tweemaal naar de kerk, en 's avonds mocht hij wat langer opblijven. Dan las vader gewoonlijk voor uit een mooi boek.

Wim spoedde zich naar beneden. Hij hoorde moeder en Anna in de keuken, die waren zeker reeds voor het ontbijt aan 't zorgen. Vader zat, reeds geheel gekleed, in de huiskamer en was verdiept in de kerkbode.

„Goedenmorgen vader!” begroette Wim hem.

„Goedenmorgen Wim! Lekker geslapen?”

„Ja hoor vader, gelukkig wel! Mooi weer, hè?”

„Prachtig, jongen!”

Vader legde de kerkbode neer.

„Ga je mee, Wim? Dan gaan we eens in de tuin kijken, dan kunnen moeder en Anna ondertussen de tafel klaar maken.”

Samen liepen ze door de mooie tuin en bewonderden de rozen en dahlia's, die prijken in volle zomerpracht.

Maar ze bleven niet lang in de tuin, want al spoedig riep Anna, dat de tafel gedekt was. Het was nog vroeg, nauwelijks half acht, maar vader hield er van, om vooral Zondags vroeg te zijn.

„Alle dingen moeten met orde geschieden, ook op

Zondag, en dat kan onmogelijk, als je laat opstaat," zei vader vaak. „Je moet je dan haasten met kleden en ontbijten, en komt dan niet zo spoedig in de rustige, kalme stemming, die de dag des Heeren van ons vraagt."

In het gezin van de familie Hartman was die rustige, kalme stemming er. Op hun gemak konden ze ontbijten en na het ontbijt bleven ze nog even rustig aan tafel zitten.

Vader keek op zijn horloge.

„We hebben nog wel tijd, om een versje te zingen," zei hij. „Wil je misschien een versje opgeven, moeder?"

„Laten we dan zingen Psalm 43 : 3 en 4, dat kennen we allemaal wel."

Anna zette zich voor het orgel, en na een kort voor­spel, klonk het:

*„Zend Heer', Uw licht en waarheid neder,
En breng mij, door die glans geleid,
Tot Uw gewijde tente weder;
Dan klimt mijn bange ziel gereder
Ten berge van Uw heiligheid,
Daar mij Uw gunst verbeidt."*

Na een klein tussenspel, waarin Anna het orgel­geluid aan deed zwellen tot een krachtige, hoogge­stemde jubeltoon, zongen ze de juichende psalmregels:

*„Dan ga ik op tot Gods altaren,
Tot God, mijn God, de bron van vreugd;
Dan zal ik, juichend, stem en snaren
Tot roem van Zijne goedheid paren,
Die, na kortstondig ongeneugt,
Mij eindeloos verheugt."*

Nog een ogenblik zaten ze bij elkaar, zwi­gend de gezongen woorden nog eens stil overdenkend.

Dan stond vader op.

„Het wordt zo zachtjesaan tijd om naar de kerk te gaan!” zei hij. „We moeten Nat immers ook nog halen, Wim?”

„Ja vader, Nat blijft vandaag bij ons!”

Spoedig wandelden ze nu kerkwaarts. Op Nat hoefden ze niet lang te wachten. Nauwelijks had Wim gebeld, of de deur werd reeds opengedaan en Nat voegde zich bij hen.

Ze waren nu dicht bij de kerk. Uit de verschillende straten kwamen de kerkgangers naar het mooie gebouw en traden door de ruime vestibule de kerk binnen. Plechtig-zacht zweefden orgelklanken door de ruimte, hinderlijk verstoord door gepraat en gekuch en geschuifel van voeten.

Toen meester Bruine, die voorlezer was, voor de kathedier kwam, werd het stil. Hij las de voorzang af, orgeltonen dreunden door de kerk, en jubelend zong het volk des Heeren de Zondagspsalm:

*„Laat ons de rustdag wijden
Met psalmen tot Gods eer!”*

Met hun heldere jongensstemmen zongen Wim en Nathan het mooie psalmvers mee, luisterden dan naar het voorlezen van een gedeelte uit Gods Woord en volgden stil de woorden van den predikant, wel niet alles begrijpend, maar toch voelend de ernst en de heiligheid van het evangelie, dat gebracht werd.

Uit de kerk wandelde de familie Hartman met Nathan naar huis. Meester Bruine en dokter Smit, die beiden bij de familie zouden koffiedrinken, hadden zich bij hen gevoegd. Langzaam liepen ze huiswaarts, genietend van het mooie weer.

Thuisgekomen zochten Wim en Nat al gauw een mooi plekje in de tuin op, de ouderen praatten in de kamer nog wat na over de gehoorde prediking. Anna

zorgde voor de koffie, die ze spoedig binnenbracht.

„Zo, zo, Anna,” zei meester Bruine, terwijl hij een kopje van het blad nam, „ik ben blij, dat je je ouden meester niet vergeet.”

Anna lachte.

„Evenmin als ik Uw leerlingen vergeten zal,” antwoordde zij. „Ik zal de jongens in de tuin ook maar eens een kopje koffie brengen. Dat mogen de dappere geuzen wel hebben.”

Meester Bruine keek haar vragend aan.

„De dappere geuzen?”

„Hebt U dan nog niet gehoord, meester, dat de jongens van Uw klas een geuzentrop hebben opgericht?”

Meester Bruine schudde ontkennend het hoofd.

„Nee, ik heb er nog niets van gehoord.”

„Och, ik kan best begrijpen, dat ze er U nog niets van verteld hebben,” zei mevrouw Hartman. „De geuzentrop is van de week pas opgericht, en erg veel plezier hebben de jongens er nog niet van gehad.”

Mevrouw Hartman vertelde hem, wat ze wist van de strijd tussen de geuzentrop en „Lelijke Jaap”.

„Ik heb gezegd, dat de jongens naar Jaap toe moeten,” zei mijnheer Hartman, „en hem om vergeving moeten vragen. Want het is allesbehalve mooi, zoals ze hem geplaagd hebben.”

„Het is lelijk!” stemde meester Bruine toe. „Ze hadden het niet moeten doen, hoewel ik wel begrijpen kan, wat de jongens gedaan hebben. Die Jaap schijnt een wonderlijke man te zijn; nors en onvriendelijk, en hij heeft blijkbaar een hekel aan alle jongens. Ik begrijp niet waarom!”

„Ik wel!” zei dokter Smit. „En ik wil U dat wel vertellen ook. Het zou misschien wel goed zijn, als de jongens mijn verhaal ook hoorden.”

Anna ging de jongens roepen, en toen ze gezeten waren, begon dokter Smit zijn verhaal.

„Het is nu ongeveer vier jaar geleden, dat er 's nachts om twee uur een man bij me aanbelde, die mij, zodra hij mij zag, toeschreeuwde: ‚Dokter, dokter, kom gauw met me mee, mijn jongen sterft!’ Hij kon bijna niet praten van het harde lopen, dat hij gedaan had, en in zijn ogen was een verschrikkelijke angst. Ik kleepte me haastig aan en ging met hem mee. Ik had den man nog nooit eerder gezien. Ik wist niet, wie hij was, of waar hij vandaan kwam, maar het was nu de tijd niet, om daarnaar te informeren. Onderweg vroeg ik hem, wat zijn jongen scheelde. Hij antwoordde me: ‚Alles!’ Dat was het enige wat hij zei. Hij scheen geen lust te hebben, om verder te praten, en holde voor me uit, het bos in. Een ogenblik maakte ik mij ongerust; dacht, dat die vreemde man, dien ik nog nooit eerder ontmoet had, mij mogelijk in het bos wilde lokken, om mij daar kwaad te doen. Maar de angst, die ik in zijn ogen gezien had, toen hij me vroeg mee te gaan naar zijn stervenden jongen, bandte die gedachte onmiddellijk weer weg. Het was pikdonker in het bos, hij greep mijn arm en sleepte me mee, tot ik bij zijn woning kwam. Daar vond ik zijn jongen, aan wien ik direct kon zien, dat hij reeds lang ziek was, in een hevige benauwdheid, waar ik weinig tegen kon doen. Ik besloot hem een inspuiting te geven, misschien zou het hem wat rust geven. Ik maakte mijn tas open en haalde er een spuitje uit. Toen ik den jongen rechtop wou zetten in de kussens, greep de man mijn arm, en voegde me haastig toe: ‚Laten liggen, dokter! Drie ribben hebben die ellendelingen gebroken!’ Vanzelf vroeg ik die nacht niet, wie die ‚ellendelingen’ waren. Ik gaf den knaap een inspuiting, en gelukkig hielp dat. De benauwdheid werd minder, het ventje kreeg wat rust en na een halfuur sliep hij. Ik kon den vader geruststellen: het zou deze nacht, indien er zich niets bijzonders meer voordeed, voor zijn jongen geen sterven

worden. Langer blijven behoefde ik nu niet, ik nam afscheid en beloofde de volgende dag terug te zullen komen. Dat heb ik gedaan, en ik heb toen den jongen lang onderzocht. Het bleek bij mijn onderzoek, dat er niet alleen drie ribben gebroken waren, maar dat ook een der longen ernstig was aangedaan.

En nu de geschiedenis, zoals de vader mij die vertelde. Jarenlang had hij gewoond in een plaatsje, hier ver vandaan. De naam van het stadje weet ik me niet meer te herinneren, maar dat doet er niet toe, de naam is van minder belang. Hij en zijn vrouw waren dolblij, toen hun zoontje Kobus geboren werd. Het was een aardig, vlug kereltje en de trots van zijn vader en moeder. Toen het ventje tien jaar was, werd zijn moeder ziek. De dokter zag haar toestand eerst nog zo erg niet in, dacht, dat het een gewone griepaanval was, maar in een paar dagen tijds verergerde haar toestand en stierf ze. Sanders was diep bedroefd, maar één troost had hij: hij had zijn jongen nog en hij trachtte voor Kobus niet alleen een vader, maar ook een moeder te zijn.

En toen, een paar maanden nadat de vrouw gestorven was, gebeurde het ongeluk, dat Sanders nog meer aangreep dan het sterven van zijn vrouw. Hij liep langs een stelling voor in aanbouw zijnde huizen. Op die stelling zag Sanders ook zijn jongen. Juist toen hij hem toe wilde roepen naar beneden te komen, zag hij, hoe zijn speelmakkertjes op hem aandrongen en trachtten het ventje angst aan te jagen. De jongens dachten niet aan de gevolgen, die hun baldadigheid kon hebben. Kobus liep achteruit, naderde het eind van de stelling, en viel met een hevige gil naar beneden, vlak voor de voeten van zijn dodelijk verschrikten vader. De vader pakte zijn jongen, die bewusteloos op straat lag, op en droeg hem naar het ziekenhuis. Daar bleek, dat de jongen levenslang ongelukkig zou

zijn; drie ribben waren gebroken. Een wilde woede tegen de jongens, die in hun baldadigheid de oorzaak van het ongeluk waren, maakte zich van Sanders meester, en toen hij een paar dagen later die jongens tegenkwam, heeft hij enkelen van hen zo zwaar mishandeld in zijn plotseling opkomende drift, dat de ouders een aanklacht bij de politie tegen hem indienden. Sanders werd voor de rechtbank gedaagd, en de officier van justitie eiste vijf maanden gevangenisstraf tegen hem."

„Verschrikkelijk!” vond Anna. „En toch was het te begrijpen, wat Sanders gedaan had!”

De dokter knikte.

„Dat was het! En dat werd ook betoogd door den advocaat, die in een ontroerend pleidooi naar voren bracht de ontzettende zwaarte van het lijden, dat den man tot bitterheid gestemd had. Ook de rechter scheen daarvan wel iets te voelen, en de uitspraak luidde dan ook een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie maanden, met een proeftijd van een jaar. Sanders was dus vrijgesproken, en alleen indien hij binnen het jaar zich weer zou schuldig maken aan een strafbaar feit, zou de straf op hem toegepast worden. Maar de haat tegen de jongens was daarmee niet verdwenen, en de wrok in het hart van Sanders werd steeds groter. Hij begreep zelf, dat het verstandig zou zijn, als hij het stadje, waar hij telkens die jongens ontmoette, die het ongeluk van zijn zoontje op hun geweten hadden, verliet, en daarom heeft hij het plaatsje verlaten en is hier in het bos komen wonen. Daar woont hij nu, alleen met zijn jongen, wien hij alles geeft, wat hij geven kan; voor wien niets hem te veel is. Als hij gezonde, flinke jongens ziet, komt de haat en de woede weer in hem oplaaien, want dan denkt hij eraan, dat zijn eigen jongen ook zo sterk en flink had kunnen zijn, als hem dat ongeluk niet overkomen was. Hij heeft voor zijn

eigen jongen een hart van goud, maar voor andere jongens is hij nors en onvriendelijk, want hij haat ze. En al is dat natuurlijk niet goed te keuren, te begrijpen is dat wel. Hij is maar het liefst alleen met Kobus en ziet liever geen andere mensen."

De dokter zweeg, en niemand gevoelde behoefte iets te zeggen.

Allen waren ontroerd door wat de dokter verteld had.

Vooraf Wim en Nathan. Diën man, die zoveel verdriet had, diën hadden ze geplaagd en gesard en uitgescholden. Konden ze het maar weer goed maken! Wim had in de ogen van Jaap nog iets anders gezien dan boosheid, en hij had niet geweten wat het was. Maar nu wist hij het; dat was verdriet geweest. Verdriet om zijn jongen, die altijd maar op bed lag, en die nooit meer beter kon worden, nooit meer! En diën man, die al zoveel verdriet had, hadden ze nog méér verdriet gedaan! In zijn zakken balde Wim zijn handen tot vuisten en hij beet zich op de lippen, om het niet uit te schreeuwen. Daar hoorde hij de stem van zijn vader:

„Dat U ons dat nooit eerder verteld hebt, dokter!”

Dokter Smit haalde zijn schouders op.

„Och, meneer Hartman, ik heb het nooit eerder willen vertellen. Sanders zelf zou het niet goed vinden, als hij wist, dat ik U thans zijn geschiedenis verteld heb. Ik weet trouwens zelf zijn geschiedenis ook nog niet zo heel lang. De man is stug en gesloten en geeft zijn vertrouwen niet makkelijk. Slechts de vriendschap tussen Kobus en mij heeft den vader langzamerhand wat nader tot me gebracht, en zo heb ik bij stukjes en beetjes zijn geschiedenis gehoord.”

„Wat geeft God sommige mensen toch een zwaar kruis!” merkte mevrouw Hartman op. „En wij weten niet waarom! Men zegt wel eens, dat het lijden dichter

bij God brengt, maar dat is toch niet altijd zo, want die Sanders is door het lijden verbitterd!”

Nu straalde een glimlach over het gelaat van den dokter.

„Sanders is door het lijden verbitterd, mevrouw, dat is waar. Maar zijn zoontje Kobus heeft in zijn lijden de weg naar God leren kennen. Die jongen leest veel, vooral in de Bijbel, die ik hem gegeven heb, en het Bijbellesen is hem tot zegen geweest. Ik praat heel veel met dien jongen en hij luistert graag naar me, als ik tot hem over God en den Heere Jezus spreek. Maar wat belangrijker is: Kobus praat veel tot God, omdat hij weet, dat zijn lijden aan Hem bekend is en dat God ook voor hem, den ongelukkigen jongen, goedertieren en barmhartig wil zijn. Wanneer Kobus sterven zal, en naar den mens gesproken, zal dat binnen een half jaar hoogstens zijn, want hij gaat hard achteruit, dan ben ik voor hem niet bang. Dan gaat Kobus naar het Vaderhuis, waar vele woningen zijn.

En Sanders? Tot de moeder van den kerkvader Augustinus werd eens gezegd: ‚Een kind van zoveel tranen en gebeden kan niet verloren gaan’. En van Sanders zouden we haast zeggen: ‚Een vader van zoveel tranen en gebeden kan niet verloren gaan!’ Kobus bidt voor zijn vader, hij bidt véél voor zijn vader.”

„En het krachtige gebed der rechtvaardigen vermag veel!” sprak meester Bruine zacht.

Het was een stille Zondag voor Wim en Nathan. Anders waren ze altijd de hele dag blij in elkanders gezelschap te zijn en praatten ze en schertsten ze met elkaar. Maar deze Zondag spraken ze heel weinig.

De zon scheen vrolijk en deed alles tintelen van licht en van leven, maar de jongens merkten het niet. De vogels zongen op deze mooie zomerse dag hun hoogste

lied, en luid klonk hun vrolijk gesjilp en gekwetter, maar de jongens hoorden het niet. In de tuin bloeiden de bomen in hun volle schoonheid van allerlei kleuren, maar de jongens zagen het niet.

Ze zagen alleen maar dien man, dien ze zo geplaagd hadden. Ze zagen die donkere ogen, vol haat en nijd, en ze zagen nu ook heel duidelijk in die ogen groot verdriet.

En het was net, of ze nog iets zagen. Het was net, of ze in het eenzame huisje in het bos een ongelukkige jongen zagen liggen, die hen verwijtend aankeek, en het leek wel, of hij met zijn ogen vroeg: „Waarom hebben jullie mijn vader zo geplaagd? Weet je dan niet, dat hij zoveel verdriet heeft? Je kunt beter voor hem bidden, net zoals ik doe!”

Kobus.

„Wie zichzelf overwint”

In het kleine, armoedige huisje, dat in het bos stond, wierp de zon haar gouden stralen door de kleine vensters, spelend haar spel van licht en schaduw tussen de weinige, eenvoudige meubeltjes, en een glimlach toverend op het gelaat van den zieken jongen.

't Was tegen de middag, het uur, waarop Kobus zich altijd het prettigst voelde. Na de lange nacht van koortsig woelen en de drukte van het wassen, dat den jongen altijd erg vermoeide, ook al deed vader het nog zo zacht en voorzichtig, voelde hij zich nu heerlijk rustig. Stil lag hij door de kleine raampjes naar buiten te kijken, en ofschoon zijn blik vermoeid was, glimlachte zijn mond en waren zijn gedachten blij. Want

Kobus voelde zich gelukkig

Het was vier jaar geleden, dat hij dat verschrikkelijke ongeluk gekregen had, en zo jong als hij was, had hij toch al spoedig begrepen, dat hij nooit weer beter zou kunnen worden. Eerst had hij nog wel gehoopt en zijn vader gesmeekt, toch te zeggen, dat hij weer de flinke, sterke jongen kon worden van vroeger. Maar

Stil lag hij naar buiten te kijken.

dan had de vader zijn ogen afgewend en naar buiten gekeken, maar Kobus had de tranen in de ogen van zijn vader wel gezien. En hij had begrepen, dat hij ongelukkig zou blijven, zijn leven lang.

Fel had het gestormd in zijn jongensziel. Hij wilde niet altijd ziek blijven; hij wilde weer beter worden, om weer naar school te kunnen gaan en weer te kunnen spelen net als de andere jongens. Heel zijn jonge ziel was in opstand geweest, en met zijn vader had hij meegevloekt en meegescholden op die wilde jongens, die zijn leven gebroken hadden.

En toen was hier, in dit stille bos, dokter Smit bij hem gekomen, die hem óók niet beter kon maken, maar die hem gewezen had op den groten Medicijnmeester en die Kobus langzaam gebracht had aan de voeten van Hem, die gezegd heeft: „Komt tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.”

Het waren eerst wonderlijke woorden geweest voor Kobus, woorden, zoals hij ze nog nooit gehoord had! Maar zijn ziel, die zo'n behoefte had aan troost en die schreide naar Eén, Die helpen kon, had ze ingedronken als water, en de Bijbel, waarin Kobus o zo veel las, dat hij niet begrijpen kon, maar waarin hij toch ook veel las, dat hij wel begreep, het was hem tot grote troost geworden. De ogenblikken van moedeloosheid en opstand waren minder geworden en hij had geleerd, zo jong als hij was, zich over te geven aan God.

Toen had hij ook geleerd dankbaar te zijn en het zware kruis met blijdschap te dragen. Het kwam immers van God? En zonder dit lijden zou hij misschien nooit dokter Smit ontmoet hebben en had hij wellicht nooit van God en den Heere Jezus gehoord. Dan had hij ook nooit geweten, dat God eens al zijn lijden van hem zou wegnemen. Nu wist hij het: als straks de dood kwam, zou hij naar de hemel gaan en in eeuwigheid zou hij bij den Heere Jezus zijn, ook met een nieuw

lichaam, dat nooit meer pijn zou hebben. In de hemel zal immers niemand meer zeggen: „Ik ben ziek?”

Stil lag hij te wachten op het einde. Het kon nog wel een half jaar duren, had de dokter gezegd, maar Kobus zelf geloofde dat niet. Hij voelde zich steeds zwakker worden en hij was met de dood vertrouwd geraakt. Soms was het, of hij de hemel reeds geopend zag, om hem te ontvangen, en of de engelen hem toewenkten en riepen: „Kom! Kom in de hemel! Kom bij den Heere Jezus, Dien gij zo liefhebt, en Die U zo liefheeft, dat Hij ook voor U gestorven is!”

Dan greep hij het boek, dat hem naast de Bijbel het dierbaarste was, Bunyan's Christenreis. De laatste bladzijden van het boek kende hij bijna van buiten, zo dikwijls had hij ze gelezen, en toch las hij telkens weer opnieuw, hoe Christen en Hoop naar de hemel reisden, en van de heerlijkheid, die hen te wachten stond.

Was het zo verschrikkelijk, om te sterven? Wat zeiden die mannen in licht gewaad tegen Christen en Hoop?

„Gij zult nooit meer aanschouwen, wat gij op aarde hebt gezien, moeite, ziekte, verdriet en dood, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan. Gij gaat nu de plaats tegemoet, waar Abraham, Isaäk en Jacob zijn, waar de profeten leven en al de mannen, die door God weggenomen zijn vóór de dag des kwaads en die nu rusten, een iegelijk van hen, die in zijn oprechtheid gewandeld heeft (Jes. 57 : 1, 2).”

Nu vroegen zij: „Wat moeten wij doen, als wij in die heilige plaats zullen zijn aangekomen?”

De engelen antwoordden: „Gij zult de troost oogsten van al uw zware arbeid. Gij zult vreugde ontvangen voor al uw droefheid; gij zult maaien wat gij gezaaid hebt; zelfs uw gebeden, uw tranen en uw lijden zullen hun vruchten afwerpen. Dan zult gij gouden kronen dragen en de aanschouwing genieten van den Heilige

Gods, want gij zult Hem zien, gelijk Hij is (1 Joh. 3 : 2). Dan zult gij met lofgezag Hem dienen, Dien gij op aarde reeds als uw Meester hebt geëerd, al was het met veel gebrek en onvolkomenheid vanwege uw zonden. Uw ogen zullen zich verlustigen in het zien en uw oren in het horen. Daar zult gij uw vrienden begroeten, die u zijn voorgegaan, en allen, die na u zullen komen, zult gij verwelkomen en binnenleiden in de plaats der hemelse zaligheid. Eer en heerlijkheid zal het kleed zijn op uw schouders. Gij zult een plaats ontvangen in de zegewagen van uw koning, wanneer Hij komt met het geklank der bazuin, op vleugels van de wind gedragen; dan zult gij mèt Hem wederkomen. Als Hij zitten zal op de Rechterstoel, zult gij naast Hem zitten. Als Zijn mond het vonnis zal vellen over de werkers der ongerechtigheid, over mensen en engelen, zal uw stem meeklinken in het goddelijk oordeel, omdat het Z i j n en u w vijanden gelden zal. En als Hij dan eindelijk zegevierend de stad nadert, zult gij Hem volgen onder het geschal der bazuinen en eeuwig met Hem zijn.”¹⁾

Als het zó in de hemel zou zijn, behoefde hij dan bang te zijn om te sterven? Dan was het er immers veel beter en veel heerlijker dan op aarde? Wat had hij op aarde?

Vader! Die goeie vader, die altijd zo lief voor hem was en zo goed voor hem zorgde! Kon hij hem maar meenemen naar de hemel! Het zou er voor vader ook heerlijk zijn! Vader had zoveel verdriet! Kobus zag het wel, al sprak vader er nooit over: vader had heel veel verdriet, en in zijn hart brandde nog altijd de haat tegen de jongens om wat ze hem en zijn zoon hadden aangedaan.

En als vader nu maar eens bidden wou! Maar dat wou hij niet! „Ik kàn niet bidden!” zei vader. „Als

¹⁾ Citaat uit John Bunyan — „De Christen- en Christinnereis”, vertaald door A. G. Barkey Wolff V. D. M. Uitgave N.V. W. D. Meinema te Delft.

er een God in de hemel is, waarom geeft Hij ons dan zoveel verdriet?"

Maar als vader dan niet bidden kon, dan kon Kobus het, en hij bad vurig tot God, of Hij vader wilde helpen en troosten in zijn verdriet, en de wrok uit zijn hart wilde bannen.

Wat had Kobus er verdriet van gehad, toen vader zich niet kon beheersen bij het geplaag van de jongens. Vanuit zijn ledikant had hij alles gezien. Hij had gezien, hoe vader kwaad werd en zijn schop ophief.

„Vader! Vader!” had Kobus geroepen. Maar zijn zwakke stem kwam niet buiten de kamer, en vader had het niet gehoord.

Toen had hij vader boos weg zien rennen, de jongens achterna, en hij had het bed uit willen springen, om vader achterna te hollen en terug te halen. O, als vader de jongens toch eens een ongeluk toebreacht!

Nijdig was vader teruggekomen en was de kamer ingelopen om een glas water te drinken. Daar had hij de angst gezien op het bleke gezicht van zijn jongen en hij had de angstige vraag gehoord: „Vader, hebt u de jongens geen kwaad gedaan?”

„Nee hoor!” had vader hard gezegd. „Ik heb er alleen een paar een pak slaag gegeven, en dat hadden ze verdiend.”

„Vader, komt U even bij me zitten?” had Kobus gevraagd.

De vader had zich op een stoel gezet naast het ledikant, dicht bij zijn jongen, en zacht had Kobus de grote, sterke handen van zijn vader gestreeld.

„Vader, zult u nooit meer zo boos worden op die jongens? Ik ben zo bang geweest en heb er zo'n verdriet van!”

Tranen glinsterden in de ogen van den zieken jongen.

„Ach, mijn jongen, mijn lieve, lieve jongen,” had de vader gestameld, „ben jij zo bang geweest? Heb jij

zo'n verdriet gehad? Vader zal zich nooit meer zo boos maken, hoor vent."

„Als de jongens weer komen, moet U maar naar binnen komen, vader! Zal U dat doen?"

De vader had het beloofd.

Nu lag Kobus stil naar buiten te staren naar vader, die werkte op het land en die af en toe binnen kwam, om eens met zijn jongen te praten en te zien, of hij niets nodig had.

Die goede vader toch!

Als de jongens maar eens wisten, hoe goed zijn vader was, dan zouden ze hem nooit meer plagen.

Plotseling werden zijn ogen groter en vol angst. Wat was dat? Kwamen die jongens nu weer om vader te plagen? Langzaam zag hij de jongens nader komen, dezelfde jongens, die pas zijn vader zo geplaagd hadden. Als vader nu maar naar binnen kwam.

„Vader! Vader!"

Hij probeerde hard te roepen, maar het ging niet, en vader hoorde zijn zoon niet. Doch zelf had hij ook de jongens reeds gezien, en vaster klemde hij de schop in zijn sterke vuist. Een diepe rimpel kwam tussen zijn ogen. Die kwajongens! Hij zou ze Maar toen dacht hij aan wat hij Kobus beloofd had en langzaam stapte hij op het huisje aan

„Lelijke Jaap!"

Zó hadden de jongens Jaap Sanders altijd genoemd, omdat hij steeds nors en onvriendelijk tegen hen was, en nooit hadden ze gedacht, dat achter die norsheid wel eens een groot verdriet verborgen kon zijn. Maar nu wisten ze het: die man had veel verdriet.

Meester Bruine had hun de geschiedenis verteld van Sanders en zijn zoon Kobus en hen gewezen op het verkeerde, dat ze gedaan hadden.

„En nu zeg ik niet,” had hij er aan toegevoegd, „dat jullie naar Sanders toe moeten gaan en hem om vergeving vragen. Jullie moet nu zelf maar weten, wat je doen moet. Wie zichzelf overwint, is sterker dan die een stad inneemt.”

Wim Hartman wist al lang, wat hij doen moest, en Nathan ook. En Henk van Dijk had ook al spoedig een besluit genomen. Hij was het die de jongens had aangehitst om Sanders te gaan plagen, nu moest hij het ook zijn, die de jongens aanspoorde om naar den man toe te gaan om hem vergeving te vragen.

Na schooltijd riep hij de jongens bij elkaar.

„Jongens,” zei hij, „kom mee! We hebben verkeerd gedaan en zullen tegen Lelijke Jaap”

„Zó moet je hem nu niet meer noemen!” viel Nathan hem in de rede.

„Je hebt gelijk!” vond Henk nu zelf ook. „Ik zei het nog uit gewoonte. We moeten naar Sanders gaan en hem zeggen, dat we spijt hebben over wat we gedaan hebben.”

Kees van Dongen trok een benauwd gezicht.

„Ik durf niet erg naar naar Sanders!” zei hij. „Als hij weer kwaad wordt, en hij holt ons achterna...”

„En als we dan allemaal een pak slaag van hem krijgen, dan hebben we het allemaal verdiend!” ging Henk verder. „Maar daar moeten we nog maar niet aan denken. Heb je nog zakcenten, jongens?”

„Waarvoor?”

„Wel, natuurlijk om wat mee te nemen voor dien ongelukkigen jongen. Vooruit jongens, alles bij elkaar leggen.”

Vijf en vijftig cent brachten de jongens bij elkaar.

„En nou naar een groentewinkel,” commandeerde Henk, die in alles altijd Haantje de voorste was, „en wat kopen voor dien zieken Kobus.”

De jongens kochten een mooie tros druiven en liepen naar het huisje in het bos.

Maar hoe dichter ze bij het huisje kwamen, hoe langzamer ze gingen lopen en hoe minder ze tegen elkaar zeiden. Wat moesten ze dadelijk tegen Sanders zeggen? Misschien konden ze niet eens wat zeggen en kwam de man al boos op hen toerennen, zodra hij ze aan zag komen.

„Willen we maar teruggaan?” vroeg Kees van Dongen, die altijd wat bang uitgevallen was. Hij vroeg het heel zacht, want hij schaamde zich wel een beetje, dat hij het durfde voor te stellen.

„Flauwerd, hou je mond!” bromde Henk.

De andere jongens zeiden niets. Ze konden best be-

De man draaide zich driftig om.

grijpen, dat Kees het vroeg, ze hadden zelf ook wel terug willen gaan.

Aarzelend naderden ze het huisje, en hun harten klopten veel sneller dan toen ze er heen gegaan waren, om den man te plagen. Henk ging voorop, dat sprak vanzelf, dat was altijd zo. Maar nu had Henk graag achteraan gekomen, helemaal achteraan, zodat Sanders niets van hem zou kunnen zien. En angstig kwamen ze steeds dichterbij den man, die bezig was op het land, en toen hij zich uit zijn gebogen houding oprichtte en hen met zijn zwarte, donkere ogen aankeek, bleven ze bang staan en voelden een rilling over hun rug gaan.

Nu zou hij op hen toekomen

Maar hij kwam niet! Hij keerde zich om en wilde naar binnen gaan. Wat ging hij doen? Ging hij misschien een dikke stok halen, om hen af te ranselen? Was het nu maar niet het verstandigst, om terug te gaan, zo gauw mogelijk?

„Wie zichzelf overwint, is sterker dan die een stad inneemt!” hoorde Henk ineens in zijn hart.

Dat had de meester gezegd, dat stond in de Bijbel. Nu moest hij zichzelf overwinnen, maar dat was niet makkelijk. Moest hij nu naar Sanders toegaan? Maar als hij dan eens een pak slaag kreeg?

Wat draalde hij nu toch! Zichzelf overwinnen, dat moest hij! En plotseling vermande hij zich en liep vlug op Sanders toe.

„Meneer!”

De man draaide zich driftig om.

„Nou?”

Hard klonk zijn stem en Henk keek bevreesd naar de grond.

„Nou?”

Het korte woordje klonk nu nog harder en dreigender dan eerst en Henk werd bang.

„Wie zichzelf overwint” hoorde hij weer. Toen keek hij den man recht in de ogen.

„Meneer, wij zijn de jongens, die U zo geplaagd hebben en uitgescholden. En en nu hebben we er zo'n spijt van, en en komen u nu vragen, of u of u het ons vergeven wilt? En wilt u dit aan uw zieken jongen geven?”

In de ogen van den man kwam iets vreemds. Dat jongens zó konden zijn, dat had hij nooit gedacht. Even werd de haat in zijn hart teruggedrongen door dat wonderlijke: dat de jongens hem om vergeving kwamen vragen!

Hij pakte de tros druiven aan en er was enige vriendelijkheid in zijn stem, toen hij zei: „Dank je wel!”

Maar ineens dacht hij weer aan Kobus. Ze stonden vlak bij de kamer en Sanders begreep, dat Kobus dezen jongen kon zien en misschien ook wel gehoord had, wat hij gezegd had. Vier jaar lang had Sanders elken gezonden jongen van het ziekbed van zijn zoon vandaan gehouden, niet alleen, omdat hij zelf alle flinke, sterke jongens haatte, maar ook, omdat hij zijn jongen het verdriet wilde besparen, dat hij de tegenstelling zag tussen anderen en hem. Hier stond nu zo'n stevige, gezonde jongen, en achter hem stonden er nog meer, maar ze moesten weg, direct, en zijn stem klonk weer hard, toen hij Henk toevoegde: „En maak nou maar gauw weer, dat je wegkomt met je vriendjes!”

„Laat de jongens even binnenkomen, vader!”

Niemand van de jongens hoorde het, ze hadden zich reeds omgewend, om terug te gaan. Maar Sanders had zijn jongen verstaan en riep ze terug. Hij wilde zijn jongen niets weigeren.

„Gaan jullie even mee naar binnen!” riep hij de jongens toe.

Verwonderd en ook wat bevreesd volgden ze hem naar binnen, en gingen om het ledikant van Kobus staan,

die hen met zijn ogen tot zich trok. Verlegen stonden de jongens om het ziekbed, niet wetend wat te zeggen. Kobus keek Henk aan.

„Ik dank je wel voor de druiven,” zei hij. „Ik ben er erg blij mee. Maar ik ben nog blijder om wat je tot mijn vader gezegd hebt.”

Henk kleurde. Hoe kwam het, dat hij nu niets wist te zeggen?

Nu was het Wim, die een gesprek begon.

„Ben je erg ziek?” vroeg hij.

„Ik word nooit meer beter!” antwoordde Kobus. „Ik zal wel gauw sterven!”

Dat Kobus wel spoedig sterven zou, had meester Bruine hun ook al verteld, en toch, nu ze het den jongen zelf hoorden zeggen, schrokken ze er van. Maar ze hoorden wel aan zijn stem, dat hij het zelf niet erg vond; het leek wel, of er blijdschap in zijn stem was.

„Ik ga naar de hemel, naar den Heere Jezus; ik weet, dat Hij ook voor mij gestorven is,” voegde Kobus er aan toe.

Dan was er weer stilte. De anders zo luidruchtige jongens zwegen. Ze voelden, dat deze ongelukkige jongen gelukkiger was dan zij, omdat hij dicht bij de hemel leefde. Het was toch gelukkig, als je zo zeker wist, dat je naar de hemel ging!

„In de hemel is het heel mooi!” zei Wim zacht. „Daar is God en de Heere Jezus, en daar zul je nooit meer ziek zijn.”

„Hou jij ook veel van den Heere Jezus?” vroeg Kobus aan Wim.

Wim knikte. De jongens keken elkaar diep in de ogen en ze voelden ineens een grote vriendschap voor elkaar. Dat kwam, omdat ze beiden den Heiland liefhadden.

De jongens bleven nog een poosje zitten, tot Sanders zei: „Nu, jongens, nu moeten jullie maar weggaan,
50

want Kobus moet wat gaan slapen, en jullie zult wel naar school moeten."

De jongens schrokken. Naar school! En eerst nog naar huis, ze waren nog niet eens thuis geweest uit school. Haastig namen ze van Kobus afscheid.

„Wil je eens gauw terugkomen?" vroeg Kobus hun. „Ik vind het zo prettig, als ik weer eens jongens om me heen heb."

Ze beloofden het, namen toen afscheid van Sanders, die helemaal niet boos meer keek en ook vroeg, of ze eens gauw terug wilden komen. Zijn jongen had het immers graag?

Toen holden ze naar huis.

„Ik ben blij, dat we er geweest zijn," zei Henk onderweg. „Ik vind Sanders helemaal niet lelijk meer en ik vind Kobus een aardigen jongen. Als hij het fijn vindt, dat we komen, dan moeten we maar gauw weer naar hem toe gaan."

Dat wilden ze allemaal.

De jongens kwamen die middag te laat op school. Meester Bruine had dat eigenlijk wel verwacht, en hij vond het niets vreemd, toen hij hoorde, dat ze bij Sanders geweest waren. Hij kende zijn jongens wel! Ondeugende jongens waren het soms, wild en baldadig, maar toch eerlijk en flink. En hij was blij, dat de jongens vriendschap gesloten hadden met Kobus. Hij nam zich voor zelf ook eens naar dien jongen toe te gaan.

Meester Bruine ging naar Kobus, verschillende malen zelfs. De jongens zochten hem ook vaak op. Ze vonden het prettig bij hem, al wisten ze zelf niet waarom. Ze konden niet met hem spelen en ravotten, ze konden geen drukte maken, en toch vonden ze het altijd prettig bij Kobus. Dat kwam, omdat ze dan dicht bij den Heere Jezus waren, want Die was altijd bij Kobus, heel dicht. Maar dat wisten de jongens niet

5.

**Een mooi plan, dat mislukt.
Wim Hartman wordt watergeus.**

„Jongens, als we nou vanmiddag eens”

Op het schoolplein staken de jongens van de geuzentroep de hoofden bij elkaar. Henk had weer eens een plan! Een *mooi* plan, had hij gezegd, en als Henk dat zei, dan kon je er van op aan, dat het mooi was ook!

En toen Henk zijn plan uiteenzette, begonnen hun ogen te schitteren. Ja, dat was nou iets moois, net iets voor de geuzentroep. De inneming van Den Briel.

„Wim, Nat en ik zijn dan de watergeuzen!” stelde Henk vast. „We huren een bootje bij Plaswijk en varen dan naar de Klaverwei. Jullie weet, dat op de Klaverwei een oud schuurtje staat, dat niet meer gebruikt wordt; het is tot afbraak bestemd. De eigenaar is een goede kennis van mijn vader, en hij heeft me pas nog gezegd: ‚Als je dat ding eens voor me af wilt breken, doe je me een groot plezier, want zelf heb ik er geen tijd voor’. We kunnen hem vanmiddag dat plezier wel eens doen. Wim, Nat en ik gaan dus in de boot en varen naar de Klaverwei. De anderen gaan naar het schuurtje. Het schuurtje is Den Briel, dat moet door ons ingenomen en door de anderen verdedigd worden. Dat kan dan een echte strijd worden. Is dat wat?”

Nou, of dat wat was!

„Maar zou jij in een bootje op de Plas mogen van je moeder?” vroeg Henk aan Wim.

„Ik denk het wel,” antwoordde Wim. „Moeder weet, dat ik goed roeien kan, en dat ik kan zwemmen.”

„En jij, Nat?”

„Ik zal niet mogen van tante, maar ik doe het toch! Ik mag eigenlijk niet weg vanmiddag, maar ik zal wel proberen stilletjes er tussenuit te trekken. Je kunt op mij rekenen!”

„Mooi, dat is dus afgesproken. Om twee uur zien we elkaar op het Plein.”

Wim Hartman had wel gezegd, dat zijn moeder geen bezwaar zou maken, dat hij in een bootje op de Plas ging, maar helemaal gerust was hij er toch niet op. Het zou jammer wezen, als hij niet mocht. Nu kon hij wel net doen als Nat en stiekem gaan, maar daar had hij geen zin in. Hij zou het vragen, en hij hoopte, dat moeder het goed zou vinden.

In gedachten zag hij de Plas al voor zich, dat verrukkelijke, blauwe water met die wuivende rietbosjes en die eilandjes, waarop knusse zomerhuisjes stonden. Het zou fijn zijn, als hij mocht van moeder: zo'n hele middag op het water!

„Hé, Treslong, moet je niet eten vanmiddag?” hoorde hij de plagende stem van Anna.

Hij kleurde. Verdiept in zijn dromerijen was hij vergeten, dat hij aan tafel zat.

„Waar zit je over te dromen, Wim?” vroeg moeder.

Nu was het een mooie gelegenheid, om het te vragen.

Moeder keek bedenkelijk, toen Wim vroeg, of hij vanmiddag op de Plas mocht.

„Ik heb liever, dat je niet gaat roeien,” zei ze. „Het lijkt me wat gevaarlijk, als jullie met z'n drieën op het water bent.”

„We zullen voorzichtig zijn, moeder.”

„Ja jongen, dat beloof je nu wel, en ik geloof ook wel, dat je het meent, maar als je straks op het water bent, vergeet je het misschien.”

„Kom moeder,” kwam Anna haar broer nu te hulp, „U moet U niet zo gauw ongerust maken. U weet toch,

dat de jongens alle drie goed kunnen roeien, en Wim kan uitstekend zwemmen. Hij heeft immers pas nog in het zwembad een eerste prijs behaald met school-zwemmen!"

Moeder aarzelde.

„Ik hoop toch, dat hij vanmiddag geen gebruik hoeft te maken van zijn zwemkunst," sprak ze. „Als ik er nu op vertrouwen kan, dat jullie heel voorzichtig zult zijn . . ."

„Ja, heus moeder," viel Wim haar vlug in de rede, „we zullen héél, héél voorzichtig zijn."

„Nou, ga dan maar. Maar denk er om: heel voorzichtig zijn, hoor!"

En toen Wim de deur uitging, zei moeder dat nog eens.

Alle jongens waren reeds op het Plein, behalve Nat. Om tien minuten over twee was hij er nog niet. De jongens begonnen ongeduldig te worden.

„Als hij niet gauw komt, gaan we weg zonder hem!" zei Henk.

Maar daar protesteerde Wim tegen.

„Laten we nog vijf minuten wachten," stelde hij voor, „en als hij er dan nog niet is, gaan we hem halen."

„Accoord!"

Kwart over twee was Nat er nog niet, en nu gingen de jongens hem halen.

„Misschien mag hij niet weg," veronderstelde Wim.

„Jij moet maar bellen en aan zijn tante vragen, of hij vanmiddag met ons mee mag," zei Henk. „Jij bent zijn besten vriend."

Wim, die Nat nooit met veel liefde over zijn tante had horen spreken, had er niet veel zin in, maar hij meende toch zelf ook het aan zijn vriendschap verplicht te zijn. En hij behoefde helemaal niet verlegen te zijn, het was toch een billijk verzoek, dat hij doen wou? Al

spoedig stond hij tegenover mevrouw Verhorst, die door Nat tante genoemd werd.

„Wat moet jij, jongen?” vroeg deze hem.

„Mevrouw,” zei Wim beleefd, terwijl hij op zijn vrienden wees, „namens al deze jongens heb ik U een vriendelijk verzoek te doen.”

Dat was een heel mooi begin, dacht Wim, maar het stemde mevrouw Verhorst blijkbaar niet gunstig tegenover hem.

„Zo, zo!” zei ze langzaam, „heb jij mij namens al deze jongens een vriendelijk verzoek te doen! Zo, zó! Maar ik heb met al deze jongens niets te maken. En met jou ook niet! Toch ben ik nieuwsgierig, wat dat vriendelijk verzoek zijn kan. Kom maar even in de gang, want ik ben niet gewoon met kwajongens op de stoep te praten.”

„Ik ben geen kwajongen!” had Wim willen zeggen, maar gelukkig wist hij zich te bedwingen. Hij begreep, dat hij kalm en beleefd moest blijven.

„Mevrouw,” zei hij, toen hij in de gang tegenover Nat's tante stond, „we gaan vanmiddag spelen, en nu wilden we graag, dat Nat met ons mee mocht. Mag hij van U?”

„Zo, zo! Gaan jullie vanmiddag spelen! Zo, zo! En mag ik misschien ook weten, wat jullie gaan spelen?”

„Wij gaan Den Briel innemen, mevrouw! Een paar jongens gaan in een bootje en de anderen in het schuurtje op de Klaverwei, en”

„Zo, zo! Nou, ik weet al genoeg, hoor! Was het de bedoeling, dat Nat ook in dat bootje zou gaan?”

Even dacht Wim er aan, dat Nat zeker niet mee zou mogen, als hij „ja” zei, maar hij wilde er toch niet om liegen, en zei eerlijk: „Ja, mevrouw!”

„Zo, zo! Nat ook! Zo, zo! En wil jij mij dan eens vertellen, jongen, wat ik moet schrijven aan Nats ouders, die in Indië zijn en Nat aan mijn goede zorgen

hebben toevertrouwd, als hun zoon vanmiddag verdrinkt?"

„Hij kan toch roeien en zwemmen, mevrouw!"

„Zo, zo! Kan hij roeien en zwemmen! Zo, zo! Dan heeft hij dat geleerd, zonder dat ik er iets van wist. 't Is wat moois! In ieder geval: vanmiddag mag hij niet met jullie mee! Moet jij soms ook in een bootje?"

„Ja, mevrouw."

„En mag jij dat van je moeder?"

„Ja zeker, mevrouw!"

„Zo, zo! Mag jij dat van je moeder. Zo, zo! Je hebt rare moeders tegenwoordig, die maar . . ."

Ze kon haar zin niet uitspreken. Driftig viel Wim haar in de rede: „Ik heb geen rare moeder, en ik wil niet, dat U zo over mijn moeder spreekt!"

Mevrouw Verhorst bleef kalm.

„Zo, zo! Wil jij niet, dat ik zo over je moeder spreek! Zo, zo! En ik wil niet, dat jij nog langer tegen mij spreekt. Ga maar weer gauw naar je mooie vriendjes en zeg, dat Nat niet komen mag."

Ze deed de deur open, en Wim haastte zich de straat op.

„En?" vroegen de jongens. „Komt Nat?"

„Is me dat een mens!" barstte Wim uit. „Geen wonder, dat Nat het bij haar niet naar zijn zin heeft! Die begon kwaad te spreken van mijn moeder!"

„Van je moeder? Wat heeft ze dan gezegd?"

Daar begrepen de jongens niets van. Ze kenden allemaal de vriendelijke mevrouw Hartman, en waarom moest Nats tante daar kwaad van spreken?

„Wel, ze vroeg of mijn moeder het goed vond, dat ik vanmiddag in een bootje ging, en toen ik 'ja' antwoordde, zei ze: „Zo, zo! Mag jij dat van je moeder! Zo, zo! Je hebt rare moeders tegenwoordig!"

Wim bootste precies de stem van mevrouw Verhorst na. De jongens lachten.

„Jò, trek het je niet zo aan!” zei Henk. „Nou weten we nog steeds niet, of Nat mag komen!”

„Nee, hij mag niet!”

„Dat is jammer! Voor hem natuurlijk het meest! Nu moeten we een anderen watergeus kiezen in zijn plaats.”

Er waren liefhebbers genoeg om Nat's plaats in te nemen, maar dat maakte de keuze des te moeilijker.

Ze waren er nog druk over aan 't twisten, toen ze achter zich hoorden schreeuwen: „Héééé! Hééé!”

Ze keken om. Daar kwam Nat hijgend aanhollen!

„Hiép, hiép, hiép, hoera!” schreeuwden de jongens.

„Zo, zo!” bootste Wim de stem van mevrouw Verhorst na, „ben je toch nog gekomen? Zo, zo! Mocht je nu van je tante?”

„Even op adem komen,” hijgde Nat, „dan zal ik het jullie vertellen. Toen tante boven kwam, begon ze tegen me op te spelen, dat ik zulke knappe vriendjes had, die maar gingen schooieren op het water, en dat ik me schamen moest voor zulke jongens, die ze niet meer aan de deur wilde hebben, en nog heel wat meer! En natuurlijk zei ze weer, dat ze alles aan vader zou schrijven.”

„Dan schrijf jij ook!” zei Henk.

„Dat helpt toch niet! Vader denkt altijd, dat ik vreselijk overdrijf en geregeld krijg ik een brief, waarin ik vermaand word, om toch beter op te passen en gehoorzaam te zijn. Geloof maar, dat tante nu weer een lelijke brief aan vader schrijven zal!”

„Mocht je dan niet weg?” vroeg Wim.

„Welnee! Toen tante even naar de slaapkamer ging, heb ik gauw mijn pet gepakt en ben weggehield. Er zal vanavond wat voor me opzitten!”

Ze waren ondertussen bij Plaswijk gekomen, en Henk, die zich weer herinnerde, dat hij kapitein was, gaf zijn orders. De verdedigers van Den Briel, zoals

Henk hen noemde, gingen nu naar de Klaverwei, en Henk, Wim en Nat zochten een bootje uit.

Het was prachtig weer, geen wolkje stond aan de effen, blauwe hemel, en vrolijk scheen de zon op het blauwe watervlak. De weide langs de Plas was bezaaid met bloemen, rode en blauwe en gele, en leek een groot tapijt van kleuren.

Henk had de riemen gegrepen en roeide met regelmatige slagen het bootje door het water. Nat zat achter in de boot aan het stuur en Wim, die dienst deed als uitkijk, zat voorin.

Zacht klotsten de golfjes tegen het bootje, een enkele watervogel zocht een schuilplaats in het riet.

Wim keek op de klok van de oude toren, die vanaf elk plekje op de Plas te zien was.

„'t Is al bijna drie uur!” zei hij. „We moeten toch proberen om een uur of vier weer terug te zijn, want we moeten vanmiddag ook nog naar Kobus!”

„Natuurlijk!” antwoordde Henk. „Kobus rekent op ons en we mogen hem niet vergeefs laten wachten. We zullen daarom Den Briel zo spoedig mogelijk innemen. De stad is reeds in 't zicht.”

„Weet je, waar we niet aan gedacht hebben?” vroeg Wim. Zonder antwoord af te wachten, vervolgde hij: „Om de poort van Den Briel te rammeien, moeten we een paal hebben. En die hebben we niet.”

„Dat is waar!” stemde Henk toe. „Hoe moeten we daar nu aan komen?”

„Dáár!” riep Nat, terwijl hij wees op een stuk boomstam, dat een eindje verder in het water lag. „Dáár heb je een reuze-stormpaal!”

De jongens roeiden er heen.

„Als je nu langzaam roeit, Henk, kan ik dadelijk makkelijk de boomstam grijpen,” zei Wim.

Vlak bij de boomstam lag het bootje stil. Wim boog

zich voorover en trachtte hem mee te trekken. Blijkbaar zat de stam echter onder water ergens aan vast, want er was geen beweging in te krijgen, hoe Wim ook rukte.

„Wacht, we komen je helpen!” zei Henk.

Henk en Nat stonden beiden op van hun zitplaatsen en wilden Wim te hulp komen. Hun plotseling opstaan deed het bootje schommelen.

„Hou op! Hou op!” schreeuwde Wim, die op de uiterste punt van het bootje stond en alleen houvast had aan de boomstam. Henk trachtte het schommelen te doen ophouden door weer te gaan zitten. Even schoof het bootje nu naar achteren.

Wim voelde het wegglijden. Hij probeerde het vast te houden met zijn voeten, maar het lukte hem niet. De afstand tussen het bootje en de boom werd groter, hij kon de boom niet meer vast houden, verloor zijn evenwicht, en plotseling duikelde hij met het hoofd voorover in het water.

Even later kwam hij weer boven.

„Zwem naar de boot!” schreeuwde Henk hem toe.

Wim scheen het niet te horen, hij spartelde hulpeloos op dezelfde plaats angstig in 't rond.

„Zwem naar de boot!” schreeuwde Henk nogmaals.

„Ik kan niet!”

Wat klonk dat angstig!

Maar Henk dacht, dat Wim gekheid maakte. Wim kon toch goed zwemmen? Hij had er immers pas nog een prijs mee behaald in 't zwembad?

Ja, maar toen had Wim alleen zijn zwempak aan gehad, en nu belemmerden zijn kleren en zijn schoenen hem in zijn bewegingen. En misschien had hij toch nog naar de boot kunnen zwemmen, als hij maar niet zo'n ontzettende angst had gehad!

„Help! Help!” schreeuwde hij opeens. „Moeder....!”

De jongens zagen hem wegzinken

Toen voelde Henk een hevige schommeling, en hij zag langs zich heen Nat met een grote, vlugge sprong in het water duiken.

Even was er van beide jongens niets te zien. Maar na enkele ogenblikken kwam Nat weer boven, en met den dodelijk bleken Wim zwom hij recht naar de roeiboot en klemde zich aan de rand vast.

Met veel moeite hielp Henk de jongens in de boot. Het water droop hen uit de kleren en Wims lippen zagen akelig blauw. Zijn doornatte, koude kleren gaven hem een akelig, huiverig gevoel; hij rilde. Hij voelde een stekende pijn in zijn rug.

„Waarom zwom je toch niet naar de boot, Wim?” vroeg Henk. „Je kan toch zo goed zwemmen!”

„Ja,” bibberde Wim, „maar nou kon ik geen slag doen. Het leek net, of mijn voeten vastgehouden werden, en ik was zo bang. Als Nat niet in het water gesprongen was, was ik verdronken.”

„We zullen je gauw thuisbrengen,” zei Henk. „Dan kan je droge kleren aantrekken, en Nat ook.”

„Ik zal heel wat moeten horen van tante,” zei Nat.

„Als je vertelt, dat je Wim uit het water gered hebt, zal ze toch zeker niet boos zijn?” vroeg Henk.

„Nou, dan ken je tante nog niet, als je dat denkt!”

Zo vlug als hij kon, roeide Henk naar Plaswijk, waar de andere jongens, die uit de verte alles gezien hadden, hen reeds wachtten. Ze hielpen Wim, die bijna niet staan kon, uit het bootje. Nat was er al uitgesprongen en holde aan de kant heen en weer om droog en warm te worden.

„Kom Wim,” schreeuwde hij, „net doen als ik, hard lopen. Daar knap je van op! Laten we hem tussen ons in nemen, jongens, dan draven we zo naar huis toe.”

Maar het ging niet. Wim liet zich maar slepen, zijn benen kon hij bijna niet bewegen. Nat had al weer kleur op zijn wangen, maar Wim niet. Zijn gezicht zag

bleek en zijn lippen waren blauw, en hij zei geen woord. De jongens werden er stil van. Dat die Wim er zoveel van wist, Wim, die zo goed zwemmen kon, en die toch nooit bang was van water!

Mevrouw Hartman zat voor het raam en zag de jongens aankomen. Vlug liep ze de gang in en opende de deur. Ze schrok, toen ze Wim zag. Wat zag hij er uit!

„Maar Wim, wat is er gebeurd?” vroeg ze.

Wim legde zijn natte handen om haar hals.

„O moeder, ik heb”

Dan kon hij niet meer. Zijn hoofd viel op moeders schouder en hij snikte het uit.

„Nou jongen, kom maar gauw mee naar binnen.”

„En en Nat ook!” stamelde Wim.

Want zo ziek als Wim zich voelde, dacht hij er toch aan, dat Nat, als hij thuiskwam, van zijn tante een uitbrander zou krijgen. En dat had Nat toch niet verdiend!

„Kom jij ook maar mee, Nat!” zei mevrouw.

De andere jongens groetten mevrouw en gingen weg.

Mevrouw Hartman bracht Wim en Nat naar de slaapkamer, waar ze van kleren konden verwisselen.

„Jij kan wel kleren van Wim aan, Nat,” zei mevrouw.

„Die zullen je wel zowat passen.”

„Ik ga maar direct naar bed, moe, als ik droog ondergoed aan heb,” zei Wim. „Ik voel me zo akelig.”

„Wacht vent, ik zal je helpen, dan lig je vlug onder de dekens. Als je een poosje gerust hebt, knap je misschien wel op.”

Mevrouw Hartman hielp hem vlug naar bed en stopte hem dan warm in de dekens.

„Ziezo, Wim, lig je zo lekker?”

Wim knikte haar vermoeid toe.

„Nou ga ik met Nat naar beneden. Straks kom ik nog eens naar je kijken, hoor!”

In de gezellige huiskamer nam mevrouw Nat naast zich op de divan.

„Vertel jij me nu eens precies, Nat, wat er gebeurd is.”

Nat vertelde het haar, en toen hij klaar was met zijn verhaal, zei mevrouw dankbaar en ontroerd: „Dus jij hebt Wim uit het water gered! Ik dank je wel, hoor Nat!”

Nat kleurde.

„Och, 't betekent niets, mevrouw! Wim is immers mijn vriend, en ik kan toch goed zwemmen!”

Maar mevrouw vond, dat het wel wat betekende. Ze nam Nats hoofd in haar handen en kuste hem hartelijk.

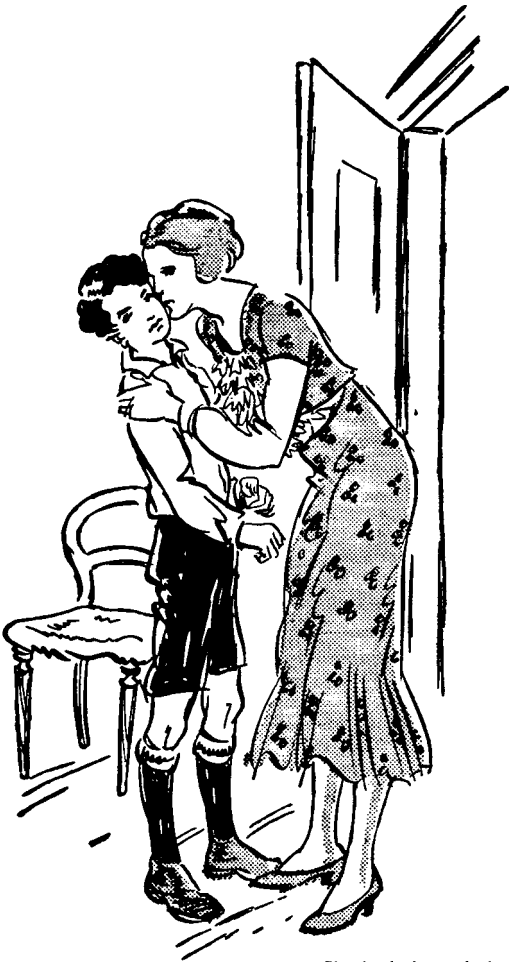
„Ik dank je wel, hoor Nat! Ik dank je wel, hoor! Je bent mijn lieve jongen!”

Toen rolden over Nats wangen dikke tranen.

„Waarom huil je nou, Nat?”

„Omdat . . . omdat U me kust, en omdat . . . omdat U zegt, dat ik uw lieve jongen ben! Dat zegt nooit iemand tegen me en tante is altijd even onaardig.”

Hortend en stotend vertelde hij van het verdrietige, ongezellige leven, dat hij bij tante had. Hij had er wel eens eerder over gesproken, maar dan onverschillig, en mevrouw Hartman had nooit geweten, dat de koude,

„Ik dank je wel, hoor Nat!”

liefdeloze behandeling van de vrouw, bij wie zijn vader en moeder, toen ze naar Indië gingen, hem in huis gedaan hadden, hem zoveel verdriet deed. Ze had Nat wel bij zich willen houden, om hem goed te doen en te verzorgen, zoals ze dat haar eigen jongen deed, maar dat mocht ze niet. Nat moest weer naar huis.

En toen hij een kopje thee gedronken had, ging hij naar huis, dat voor hem geen thuis was. Hij ging met tegenzin. Maar met een grote liefde in het hart voor de vrouw, die hem zo hartelijk gekust had en die tegen hem gezegd had: „Je bent mijn lieve jongen!”

„Hallo, Watergeus! Ben je vanmiddag een geus in 't water geweest?”

Vader probeerde het vrolijk te zeggen, maar erg lukte hem dat toch niet. Dat zijn jongen zó bleek zou zien, had hij niet gedacht.

Wim trachtte te lachen, maar het ging niet van harte.

„Hoe gaat het, Wim?”

„'k Heb zo'n pijn in mijn rug, vader!”

„Misschien is het morgen al weer over,” troostte vader hem. „'t Zal een beetje kou zijn.”

Maar toen hij beneden kwam, zei hij toch: „Ik vertrouw het niet erg met Wim. Hij ziet mij te bleek. 't Is misschien niets bizonders, maar ik ga toch nog even vragen, of dokter Smit komen kan. En dan loop ik gelijk bij Nat aan, om hem te bedanken.”

6.

Twee jongens, die niet slapen kunnen. Nat maakt zich boos en Wim is bang.

„Zo, zo, jongheer Van Santen, ben je daar eindelijk! Zo, zo! En nu wil je me zeker wel vertellen, waar je vandaan komt?”

„Van mevrouw Hartman,” antwoordde Nat kort.

„Zo, zo! Van mevrouw Hartman. 't Is wat moois! De mensen zouden gaan denken, dat je hier geen gezellig thuis hebt! Je zit er 's Zondags de hele dag en moet je er nu in de week ook al naar toe? En waarom heb je dat vreemde pak aan? Van wie is dat? En waar is je eigen pak?”

„Mijn pak was nat geworden, en nu heb ik een pak van Wim Hartman aan.”

„Zo, zo! Was jouw pak nat geworden! Zo, zo! Daar begrijp ik niet veel van. Je bent dan zeker een heel eind uit de buurt geweest, want hier heeft het vanmiddag helemaal niet geregend.”

„'k Heb in 't water gelegen!”

„Zo, zo! In 't water gelegen! En dat zegt meneer net zo kalm, alsof hij zegt: ‚Ik ben naar school geweest!’ In 't water gelegen! En dat natuurlijk door eigen schuld! Stiekem weglopen, met je mooie vriendjes gaan varen, en op het water zo wild zijn, dat het bootje omslaat en meneer in 't water valt.”

„Zo is 't niet gegaan. Ik heb mijn vriendje gered!”

„Zo, zo! Heb jij je vriendje gered! Wat een dappere jongen! Heb jij je vriendje gered! En je mooie pak bedorven! Maar luister nu eens, dappere redder: van-

avond gaat er een grote brief naar je vader, waarin ik hem je wangedrag uitvoerig schrijven zal, en voor straf mag je 's Zondags niet meer naar de familie Hartman en moet je nu direct naar bed!"

„Mens, ik wil hier geen eens langer bij je blijven!" schreeuwde Nat driftig — brutaal. Met een paar grote stappen was hij bij de deur, die hij met een harde slag achter zich dicht gooide, en ging naar het zijvertrek, dat hem tot slaapkamertje diende.

Hij kleepte zich uit en stapte in bed. Wild trok hij de dekens over zich heen, en verdrietig dacht hij, hoe verlaten en alleen hij eigenlijk in de wereld was.

Vader en moeder waren in Indië, nu al zes jaar. Ze hadden het voor Nats opvoeding beter geacht, dat hij in Nederland bleef. Mijnheer van Santen, Nathans vader, had voor zijn vertrek naar Indië een advertentie geplaatst, waarin hij, „tegen geldelijke vergoeding opname en liefderijke verzorging verzocht voor zijn zoontje”.

Mijnheer van Santen had toen heel wat brieven gekregen en hij had ze allemaal aandachtig gelezen. Het meest hadden hij en zijn vrouw gelet op de prijs, want ze waren beiden nogal „aan de zuinige kant”. De brief van mevrouw Verhorst had hun het meest aangestaan, omdat de geldelijke vergoeding, die zij vroeg, heel laag was. Mijnheer van Santen was eens met haar gaan praten en al spoedig had hij besloten, dat zijn zoon maar naar haar toe moest gaan. Ze leek hem een keurige, oude dame.

„Of meneer er prijs op stelde, dat zijn zoontje de Joodse school bezocht?” had mevrouw Verhorst gevraagd.

Nathans vader had het hoofd geschud. Dat kon hem niets schelen, als hij maar goed onderwijs kreeg. Hij was zelf van Joodse afkomst, maar zijn geloof had hij al lang de rug toegekeerd. Als Nathan maar be-

hoorlijk onderwijs kreeg, vond hij het uitstekend, en of dat nou gegeven werd op een Joodse of Christelijke of openbare school, dat was hem hetzelfde. Hij zou in ieder geval beter onderwijs krijgen dan wanneer hij met zijn ouders naar Indië trok, want in de binnenlanden van Sumatra, waar mijnheer heen ging, was helemaal geen school. Ze moest hem maar ergens op school doen en er op letten, dat hij goed oppaste. Als ze te klagen had, moest ze hem maar schrijven. En om de drie maanden zou hij haar het kostgeld sturen.

Zo was Nathan bij mevrouw Verhorst gekomen. De zesjarige knaap had er zich vreemd gevoeld, maar dat was niets nieuws voor hem. Want bij zijn ouders had hij zich ook altijd vreemd gevoeld. Zijn vader was bijna nooit thuis en ook zijn moeder, die maar het liefst de hele dag zat te lezen, had zich heel weinig met hem bemoeid.

Mevrouw Verhorst had Nathan op de Christelijke school gedaan. De Christelijke school was dichtbij, en het was de beste school, zei ze, omdat ze zelf vroeger ook op een Christelijke school gegaan had. Helaas was daarvan niets meer te merken. Ze had niet de minste liefde voor den jongen knaap en was snibbig en onvriendelijk tegen hem.

Toch, al wist Nathan het zelf niet, was het goed voor hem, dat hij bij haar in huis gekomen was. Want nu kwam hij op een Christelijke school en hier hoorde hij van Hem, Wiens hart open staat voor alle kinderen en Die gezegd heeft: „Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert ze niet, want derzulken is het koninkrijk der hemelen.”

Al spoedig had hij vriendschap gesloten met Wim Hartman, en in de familiekring van Wim bracht hij de laatste tijd bijna geregeld elke Zondag door. Daar ontving hij liefde en hartelijkheid, en die Zondagen waren voor hem feestdagen. Maar als hij 's Zondags-

avonds thuis kwam, was hij stil en verdrietig, want dan voelde hij zich eenzaam in het huis van mevrouw Verhorst.

Boos draaide hij zich om. Nu mocht hij 's Zondags geen eens meer naar de familie Hartman. Dat tante . . .

Tante! Verachtelijk trok hij zijn lip op! Toen hij bij haar in huis kwam, had ze gezegd: „Je moet maar tante zeggen, hoor jongen, dan wennen we makkelijker aan elkaar.”

Maar hij zou nooit aan dat mens gaan wennen, al bleef hij hier zijn leven lang!

Zijn leven lang! Nee, zolang bleef hij hier vast niet! Zodra hij van school af kon, zou hij een baas gaan zoeken, bij wien hij 's nachts ook kon blijven. Die baas zou wel niet elke keer naar vader schrijven, zoals tante deed. En elke drie maanden, als vader geld stuurde, waren er twee brieven bij: één voor mevrouw Verhorst en één voor hem. En de brief, die voor hem was, stond altijd vol met vermaningen. Elke keer schreef vader hem, dat hij zoveel klachten over hem hoorde, en vermaande hij hem goed op te passen en dankbaar te zijn voor alles, wat mevrouw Verhorst voor hem deed.

En moeder . . . ?

Stil lag Nat in bed te peinzen. Waarom schreef moeder hem nooit? Een moeder houdt toch altijd veel van haar kinderen!

Hij dacht aan mevrouw Hartman.

Die hield veel van Wim, dat wist hij. En als hij het niet geweten had, had hij het vanmiddag wel kunnen merken, toen ze haar jongen zo lekker onder de dekens stopte.

Mevrouw Hartman hield van hem ook veel. Ze had hem immers vanmiddag gekust en gezegd: „Jij bent mijn lieve jongen?!”

Als mevrouw Hartman zijn moeder was, dan zou hij 's avonds ook zo lekker toegedekt worden. Nu moest

hij elke avond gaan slapen, zonder dat een moeder hem nog eens warmpjes onder de dekens kwam stoppen en hem een nachtzoen gaf.

Hij beet zich op de lippen. Tranen brandden in zijn ogen. Want in zijn hart was een groot verlangen naar moederliefde. Zijn hart schreide naar een moeder, een eigen moeder, die hem begreep en die hem een prettig en gezellig thuis gaf en hem eens verwende en vertroetelde

Hij schrok op uit zijn gemijmer, hij hoorde de bel overgaan. Dat gebeurde haast nooit, dat er 's avonds gebeld werd.

Hij hoorde de deur opengaan, weldra gevolgd door praten in de gang.

Ineens zat hij rechtop in bed. Had hij zijn naam horen noemen? Hij boog zijn hoofd wat naar voren, om beter te kunnen luisteren. Nu sprak tante weer.

„Zo, zo, meneer! Is U meneer Hartman! Aangenaam, meneer, aangenaam! En wou U Nat nog even spreken? Die slaapt al, meneer! Maar mag ik ook weten, waarom U hem spreken wou?”

Ze kon naar het antwoord niet nieuwsgieriger wezen dan de luisteraar, die in zijn bed scherp de oren spitste. Waarom wou mijnheer Hartman hem nog zo laat spreken? Stil, nou zou hij het horen!

„Ja, mevrouw,” hoorde hij, „ik had Nat nog graag even willen bedanken. Hij heeft vanmiddag het leven van mijn zoon gered! U begrijpt, dat ik hem daar heel dankbaar voor ben en ik had hem dat graag even willen zeggen. 't Is een flinke, dappere jongen!”

„Zo, zo, meneer,” teemde mevrouw Verhorst, „is het Uw zoon, dien Nat vanmiddag uit het water gered heeft! Zo, zo! Ja, dan kan ik begrijpen, dat U dankbaar bent. 't Is net zoals U zegt, meneer: Nat is een flinke, dappere jongen! Hij heeft me verteld, dat hij Uw zoon uit het water gehaald heeft. Ik heb hem maar vroeg

naar bed laten gaan, want ik dacht zo: dat zal wel goed voor hem zijn."

Nat balde onder de dekens zijn handen tot vuisten. Wat stond dat mens daar te liegen tegen mijnheer Hartman.

"Nou mevrouw," hoorde hij weer de stem van Wim's vader, „het spijt me, dat ik Nat niet kan spreken. Zeg U morgenochtend maar tegen hem, dat ik geweest ben. En U zorgt maar goed voor hem, hoor mevrouw, want dat is hij waard!"

"O meneer," antwoordde mevrouw Verhorst, en haar stem klonk poeslief, „dat behoeft U niet tegen mij te zeggen. Want ik houd van Nat, alsof het mijn eigen jongen was."

Mijnheer Hartman had geen lust nog langer met haar te praten en nam met een korte groet afscheid van haar. Hij begreep heel goed, dat ze niet zo lief voor Nat was als ze tegen hem wilde doen voorkomen.

Hij wist uit het gesprek, dat zijn vrouw met Nat gehad had, dat de jongen veel verdriet had, omdat hij van mevrouw Verhorst geen liefde ontving, en omdat hij in dat huis leefde als een eenzame. Hij zou er eens over spreken met zijn vrouw om Nat bij zich in huis te nemen. Zijn vrouw zou er wel geen bezwaar tegen hebben, en het zou voor Nat veel gezelliger zijn. Hij zou, indien mogelijk, vanavond nog een brief schrijven aan Nats vader, om hem te vragen of hij het goed vond, dat Nat bij hem in huis kwam.

„En hoe is het met onzen drenkeling?" vroeg mijnheer Hartman, toen hij thuiskwam, aan den dokter.

Dokter Smit had Wim juist onderzocht.

„U behoeft u niet ongerust te maken," antwoordde de dokter. „Hij zal vannacht misschien wat koorts hebben, maar binnen een paar dagen is hij weer opgeknaapt. 't Is voornamelijk de angst, die hem te pakken

heeft gehad. Hij schijnt, naar ik vermoed, met zijn voeten ergens in verward geweest te zijn, mogelijk in boomwortels of zoiets, en zich, doordat hij zijn voeten niet bewegen kon, bang gemaakt te hebben voor verdrinken. 't Is gelukkig, dat zijn vriend hem te hulp gekomen is."

„Die jongen is er slechter aan toe dan Wim,” zei mijnheer Hartman.

Zijn vrouw schrok er van.

„En vanmiddag mankeerde hij niets! Wat is er dan nu met hem?”

„Hij mist bij mevrouw Verhorst liefde en hartelijkheid.”

Mijnheer Hartman vertelde, hoe huichelachtig-lief mevrouw Verhorst tegen hem gesproken had, maar dat hij heel goed begrepen had, dat haar woorden niet gemeend waren. „Die jongen moet zich daar erg eenzaam gevoelen!” zei mijnheer Hartman.

Zijn vrouw knikte. Nathan had immers zelf haar verteld van zijn verdriet! Toen haar man dan ook voorstelde Nathan bij hen in huis te nemen, kon ze zich daar geheel mee verenigen.

„Ik moet nog even met U praten over Wim,” zei dokter Smit. „Hij klaagde over pijn in zijn rug.”

„Ja,” zei moeder, „daar klaagde hij de laatste tijd wel meer over.”

„Dat zal wel,” antwoordde de dokter. „Zoals ik reeds zei, hoeft U zich over hem in 't geheel niet ongerust te maken. U heeft eigenlijk reden om dankbaar te zijn, dat hij in 't water gelegen heeft, en dat ik hem daardoor nu eens flink onderzocht heb, wat anders wellicht niet zo spoedig gebeurd zou zijn. Bij mijn onderzoek bleek mij, dat een van zijn longen wat zwak is.”

Vader en moeder schrokken.

„Nee, nee, nu hoeft u in 't minst niet te schrikken,”

stelde dokter hen direct gerust. „Er is absoluut geen reden tot ongerustheid. Hoe lang klaagt hij al over pijn in zijn rug?”

„Een paar weken,” antwoordde moeder.

„Juist, dat dacht ik wel. Zijn linkerlong toont een begin van verzwakking. Met een paar weken rust is het echter weer verholpen. Het zou heel goed voor Wim zijn, als U eens een poosje met hem naar de zee-kant ging. Over enige dagen begint toch de school-vacantie, dus dat komt net mooi uit voor Wim.”

Naar de zee-kant! Daar moesten vader en moeder eens even over denken!

„De vacaties op kantoor zijn al lang geregeld,” zei vader. „Ik heb mijn vakantie juist heel laat dit jaar.”

„Zou het niet veranderd kunnen worden?” vroeg moeder.

Vader betwijfelde het.

„Maar ik zal het in ieder geval proberen,” zei hij.

„Doe er al uw best voor!” voegde dokter er aan toe. „Het is voor het welzijn van Uw jongen. En in Hoek van Holland weet ik een heel goed en goedkoop pension, waar U mogelijk logeren kunt. Ik zal U het adres geven, dan kunt u er eens inlichtingen vragen.”

Rustig lag Wim in zijn ledikant, dat nu gezet was in de slaapkamer van vader en moeder. Behaaglijk trok hij af en toe de dekens dicht om zich heen. Hu, hij voelde zich hier heel wat lekkerder dan vanmiddag in het water, waar hij zeker verdronken zou zijn, als Nat hem niet gered had. Hij kon zo goed zwemmen, en toch was hij bijna verdronken! Hij had gesparteld om zijn voeten vrij te maken, maar het was hem niet gelukt. Ineens kon hij niet meer, en voelde hij zich zinken. Als hij daaraan dacht, kwam weer de angst in zijn hart. Wat was hij toen dicht bij de dood geweest!

Toen het later werd, kwam de koorts opzetten. Grote druppelen zweet parelden op zijn gezicht. Onrustig woelde hij heen en weer en in zijn koorts kwam de angst: de angst voor ziek worden en sterven! De dokter had wel gezegd, dat hij over een paar dagen weer beter zou zijn, en dat de pijn in zijn rug ook wel over zou gaan, maar een dokter kon zich toch wel eens vergissen? En als hij nu eens stierf ?

In zijn angst moest hij aan Kobus denken. Kobus wist, dat hij sterven ging, maar hij was helemaal niet bang, omdat hij ook wist, dat hij naar de hemel zou gaan. Altijd had hij het over het nieuwe Jeruzalem, de stad met paarden poorten, waar de straten van goud zijn, en waar het zalig zou zijn, omdat God daar woont, Dien hij zo liefhad. Kobus ging sterven en hij wilde wel sterven ook. Maar Wim ?

Wim had toch ook God lief, en waarom was hij dan zo bang om te sterven? Hij ging dan toch naar de hemel? Ja, maar hij bleef toch ook nog zo graag bij zijn vader en moeder en bij Anna, en bij zijn vriendjes. Hij zou liever nu nog niet sterven. En als God het niet wou, zou hij immers ook niet sterven?

Hij vouwde zijn handen.

„Lieve Heere,” bad hij, „wil me als het U belieft weer helemaal beter maken, dat ik niet hoef te sterven!”

Hij schrok er van, dat hij dat durfde te bidden: Meester Bruine had immers gezegd, dat God je alles zal geven, wat je van Hem vraagt, maar alleen, als het overeenstemt met Zijn wil? En als het nu Gods wil eens niet was, dat hij beter werd, dan had hij toch gebeden tegen de wil van God in? Was dat dan geen zonde?

„Moeder!” riep hij zacht.

Moeder boog zich over hem heen.

„Wat is er, jongen?”

„Moeder, ik ben zo bang om te sterven, en mag ik

nu tot God bidden, of Hij me weer beter maken wil?"

„Natuurlijk, jongen, mag je dat! Je mag immers *al* je noden en behoeften aan God bekend maken?"

„Maar als het nu Gods wil niet is, dat ik beter word, is het dan geen zonde, als ik het Hem toch vraag?"

„Wel nee, vent! Als het bidden maar geen *dwingen* wordt! Dat is zonde! En als je God in je gebed maar niet dwingen wilt, mag je Hem gerust vragen, of Hij je weer beter wil maken. En ik geloof, dat het Gods wil is, dat jij weer beter wordt!"

Het wàs Gods wil!

Na een paar dagen was Wim weer geheel hersteld. Alleen voelde hij telkens nog die pijn in zijn rug. Maar daar had hij vroeger ook al last van gehad, en met een paar weken rust zou dat wel overgaan, had dokter gezegd.

7.

Naar zee.

Kennismaking met Ouwe Teun.

„Jullie moet maar eens goed kijken wat nog mee moet,” had mevrouw Hartman tegen Wim en Nat gezegd, „want als we in Den Hoek zitten, kunnen we niet zo gauw iets gaan halen, wat we vergeten hebben.”

De reis ging door en Nat mocht mee.

Dat kon een fijne zomervacantie worden: veertien dagen naar zee met vader en moeder en Nat!

Ziek voelde Wim zich helemaal niet meer! Die pijn in zijn rug, die hij soms eens had, betekende eigenlijk niets! 't Was voor zijn gezondheid, dat ze naar zee gingen, had moeder gezegd. Nou, dat kon wel, maar hij was gelukkig niet zo ziek, dat hij de hele dag op bed moest blijven liggen! Hij zou fijn kunnen spelen aan het strand en in de duinen!

En dat Nat nou ook mee mocht!

Daar had vader voor gezorgd!

Hij was aan mevrouw Verhorst gaan vragen, of Nat met hen mee mocht naar zee.

„Zo, zo!” had mevrouw Verhorst gezegd. „Gaat U met de familie naar zee! En wilt U Nat meenemen? Ik vind het wel wat gevaarlijk voor hem, daar is zoveel water!”

Ja, dat wist mijnheer Hartman ook wel, dat er zoveel water was.

„Maar ik beloof U, mevrouw, we zullen heel voorzichtig zijn. Mijn vrouw en ik gaan immers ook en we zullen goed op de jongens letten! En U gunt het Nat

toch wel? U hebt immers zelf pas nog tegen me gezegd, dat U net zoveel houdt van Nat, alsof het Uw eigen jongen was?"

Mevrouw Verhorst had een kleur gekregen. Hield die mijnheer haar nu voor de mal? Ze wist niet goed wat ze daarop zeggen moest. Ze hadden nog even gepraat en ten slotte had ze toegestemd, dat Nat meemocht.

En nu was de grote dag aangebroken! Vanmiddag zouden ze naar Hoek van Holland gaan. De koffers waren reeds gepakt, op één koffer na, waar nog verschillende kleinigheden in moesten.

Wim en Nat waren aan 't zoeken naar dingen, die nog noodzakelijk mee moesten.

„Laten we eens op zolder gaan kijken!" stelde Wim voor. „Misschien vinden we daar nog wel wat, dat mee kan!"

De zolder was hun vergaderlokaal. Op regenachtige Woensdagmiddagen vergaderden Wim en zijn vrienden hier dikwijls. Nu waren ze er al in maanden niet geweest, want het was een mooie zomer, met weinig regen, en als het maar enigszins kon, waren de jongens liever buiten dan binnen.

Daar, in een hoekje van de zolder, was ook de schatkamer, waar Wim verschillende dingen bewaarde. Het was een ideaal hoekje, om rommel op te bergen, en als moeder hem af en toe niet aanspoorde, om eens opruiming te houden, zou het rommelhoekje zo groot geworden zijn, dat er van de zolder niet veel meer over bleef.

„Hier vinden we nog wel iets, dat mee kan," zei Wim. „Laten we maar eens zoeken."

Uit een chaos van touwtjes, plankjes en doosjes visten de jongens een grote vlieger op.

„Dat is fijn, Nat, vliegeren aan zee! Leg 'm maar even op zij, want die moet mee, zeg! Met een flinke bos touw! Die heb ik hier wel!"

Gelijk met een kluwen touw kwam een electrisch batterijtje mee.

„Dan moet hier nog een zaklantaarn liggen ook!”
Wim zocht al ijverig.

„Wat moet je dáár nou mee doen?” vroeg Nat.

„Wel jò, dat zal ik je zeggen! Als het 's avonds donker is, gaan we de duinen in en laten we de zaklantaarn branden”

„Er is al een vuurtoren aan Den Hoek!” lachte Nat.
Wim hield zich, alsof hij het niet gehoord had.

„En dan gaan we konijnen vangen!”

„Konijnen vangen met een zaklantaarn? Als je konijnen vangen wilt, kan je beter je buks meenemen.”

„Ja, maar je kunt ook konijnen vangen met een lantaarn. Zo doen de stropers het. 's Nachts laten ze dan in de duinen een sterk licht schijnen, en daar komen de konijnen op af. Dan kan je ze makkelijk vangen. Zo gaan wij 't ook doen!”

„Maar het licht van een zaklantaarn zal wel veel te zwak zijn. En je vader zal het toch ook niet goed vinden, dat we konijnen gaan vangen.”

„We zullen 't hem wel eens vragen. Laten we nu de rommel naar beneden brengen, dan kan het in de koffer.”

De jongens gingen met de vlieger en het touw, de zaklantaarn en het batterijtje naar beneden.

„Dat moet nog mee, moeder,” zei Wim.

„Die grote vlieger kan onmogelijk in de koffer, Wim,” zei moeder. „Die zou ik maar thuis laten. En die zaklantaarn hoeft toch ook niet mee?”

„Ja, daar gaan we konijnen mee vangen!”

Moeder lachte en keek hem verwonderd aan.

„Hoe wil je dat dan doen?”

Wim legde het haar uit.

„En als je dan gesnapt wordt, komt er een groot stuk in de krant, met het opschrift: ‚Berucht stroper

gevat!" lachte Anna, die intussen uit de keuken gekomen was. „Je moet de konijntjes maar met rust laten, Wim!"

Zo dacht moeder er ook over.

„We zullen de koffer nu maar sluiten," zei ze. „Dadelijk komt vader thuis, die een paar boodschappen gedaan heeft, en dan moeten we opschieten, want over een uur gaat de trein al. De koffers zullen wel spoedig gehaald worden."

Een uur later zaten ze in de trein.

Er waren gelukkig niet veel reizigers, zodat ze een coupé voor zich alleen hadden en ruim konden zitten.

Mijnheer Hartman ging behaaglijk in een hoekje zitten en wuifde zich met zijn zakdoek wat koelte toe. Pff, wat was het warm vandaag!

„'t Zal nou aan zee lekker wezen," zei Wim. „We gaan straks fijn nog een wandeling door de duinen maken, hè Nat?"

„En dan zwemmen, Wim!"

Maar daar voelde Wim niet veel voor. Hij was een beetje bang geworden van zwemmen en Nat kon dat best begrijpen.

„Julie zult zo'n grote wandeling wel niet maken," zei vader. „'t Is er veel te warm voor! En vooral in de duinen zal 't warm zijn! De zon heeft er de hele dag op gebrand en het zand zal wel erg warm zijn!"

Wim tuurde, naast Nat, door het coupé-raampje in de verte.

„Kijk Wim," zei Nat, „daar, in de verte, daar heb je de duinen al!"

Ze waren nog maar nauwelijks te zien, maar Wim zag ze toch ook.

„Kijk eens, Anna, daar heb je de duinen al!"

Maar Anna bleef stilletjes zitten.

„'t Is me te warm om op te staan," zei ze.

Moeder echter moest even kijken.

„Nu zijn we er gauw, hoor jongens,” zei moeder. „Misschien nog een minuut of tien sporen, en dan zijn we in Den Hoek. En hoe lang is 't lopen naar ‚Het Zeehuis’, onze vacantiewoning, man?”

„Ongeveer een half uur!” zei mijnheer Hartman, die het wist uit de brief, welke de pensionhoudster hem geschreven had. „Er zal wel iemand zijn, om ons af te halen.”

En dat was zo. De pensionhoudster zelf haalde hen van de trein af. In nog geen half uur waren ze in „Het Zeehuis”, een niet groot, maar mooi pension, midden in de duinen. Ze waren de enige gasten en vonden dat wel prettig.

Ze waren nog niet lang in „Het Zeehuis”, toen de koffers reeds gebracht werden.

„En nu moet je maar eens gauw kijken, wat je vergeten hebt in te pakken!” zei vader plagend tegen Anna. „Meisjes zijn altijd zo vergeetachtig!”

„We hebben aan alles gedacht, hoor pappie! Maar hebt U zelf niets vergeten: sigaren bijvoorbeeld?”

Mijnheer Hartman klopte op zijn binnenzak.

„Hier . . . !”

Maar ineens viel hij zichzelf in de rede: „Wat is dat nou? Ik dacht, dat ik mijn sigarenkoker in mijn binnenzak gestopt had, en nou voel ik hem nergens! 'k Heb mijn koker bepaald thuis laten liggen!”

Allen lachten.

„Mannen zijn altijd zo vergeetachtig!” plaagde nu Anna op haar beurt. „Dan moet U vandaag maar eens niet meer roken, papa!”

Maar dat was te veel verlangd van mijnheer Hartman.

„'k Zal dadelijk wel even sigaren halen gaan!” zei hij.

Doch mevrouw Hoogland, de pensionhoudster, merkte op, dat dit niet nodig was.

„Dadelijk zal Ouwe Teun wel komen. Dat is een oude visser, die een schamel pensioentje heeft, en die probeert met het verkopen van sigaren nog iets te verdienen. Hij weet, dat ik U vandaag verwachtte, en zal wel even komen horen, of mijnheer misschien sigaren nodig heeft.”

„Dan is hij hier juist aan het goede kantoor!” lachte Anna. „Hier valt wat voor hem te verdienen! Ik vermoed, dat hij zijn geld nog nooit zo makkelijk verdiend zal hebben!”

„Vissers verdienen hun geld nooit makkelijk!” merkte mijnheer Hartman op. „Bijna altijd zijn ze van huis, dikwijls in levensgevaar en de verdiensten zijn meestal gering.”

„Evenals het pensioen, dat nog niet eens allen hebben,” voegde mevrouw Hoogland er aan toe. „Ouwe Teun heeft vijf gulden per week pensioen, en daar moet hij met zijn vrouw van rond zien te komen. Hij verdient er dan wel iets bij met het verkopen van sigaren, maar veel zal dat toch niet zijn. Klagen hoor je hem echter nooit, evenmin als zijn vrouw. 't Zijn een paar opgeruimde, hartelijke mensen! Als U kennis gemaakt hebt met Ouwe Teun, moet U hem eens op gaan zoeken in zijn huisje. Vooral zijn vrouw zal dat aardig vinden. Die is altijd maar binnen en heeft graag visite.”

„Is ze ziek?” vroeg mijnheer Hartman.

„Nee, dat niet, maar ze loopt heel moeilijk. Naar de kerk kan ze al lang niet meer. Dominé heeft er een paar maanden geleden voor gezorgd, dat er een radio-toestel in hun huisje kwam. Wat was tante Leentje — zo noemen we de vrouw van Ouwe Teun! — daar blij mee! Ze kreeg tranen in de ogen, toen ze voor 't eerst de uitzending van een kerkdienst hoorde! ,’t Is net,’ zei tante Leentje, ,of ik’”

„Volluk!” klonk een zware stem door de gang.

„Dat is Ouwe Teun!” zei mevrouw Hoogland. „Wil ik hem even binnen laten komen, mijnheer Hartman, of gaat U naar hem toe, om sigaren te kopen?”

„Laat hem binnenkomen!” zei Wim.

Hij was nieuwsgierig dien ouden visser te zien. En dat waren ze eigenlijk allemaal.

Een ogenblik later kwam Ouwe Teun binnen, een oude, maar nog flinke man. Echt een zeemanstype: stevige, brede schouders; een gelaat, verweerd door wind en zon, waarin een paar heldere ogen schitterden, en een grijs ringbaardje om de forse kin. In zijn verveelde handen had hij een kistje sigaren.

„Je komt als geroepen, Teun!” zei mijnheer Hartman. „Ik heb mijn sigaren vergeten.”

„Gelukkig, dat ik ze niet vergeten heb, meneer! Alleen weet ik niet, of ik goede sigaren voor u heb meegebracht, want ik weet niet, welk merk U gewend bent.”

„Ik rook altijd Karel I, Teun!”

„Dat is nou jammer, meneer, dat ik die niet meegebracht heb. Maar ik kan ze wel voor U halen, want ik heb er thuis nog een paar kistjes van.”

„Dan zult U nog even langer op Uw sigaren moeten wachten, vader!” lachte Anna.

Mijnheer Hartman schudde het hoofd.

„Daar vergis je je in, hoor! Ik neem nou maar, wat Teun bij zich heeft. Die zijn toch ook goed, Teun?”

„Ze zijn zo best, meneer, dat zelfs een Engelse baron ze wel eens van me gekocht heeft!”

Mevrouw Hoogland lachte.

„Ja, dat is waar!” zei ze. „Dat was een paar jaar geleden, toen hier enkele schipbreukelingen naar binnen gebracht werden. Het eerste, wat een van hen, een Engelse baron, vroeg, toen hij wat opgeknapt was, was een sigaar. En Ouwe Teun, die ook behulpzaam was geweest bij het binnen brengen der schip-

breukelingen, is in die stormnacht nog naar huis gegaan om sigaren te halen."

"Nou, als zelfs een baron die sigaren gerookt heeft, kan ik ze ook wel eens proberen. Geef me er maar vijf, Teun, en breng me dan morgen een kistje Karel I."

"Uitstekend, meneer! Morgenochtend zal ik U het kistje brengen."

"Willen Nat en ik met Teun meegaan om het kistje sigaren?" vroeg Wim.

"Nee, nee, nee, dat is niet nodig," antwoordde mijnheer Hartman. "Ik kan wel wachten tot morgen."

De jongens keken teleurgesteld en Ouwe Teun zag het.

"Laat de jongens maar meegaan, meneer!" zei hij. "Ze willen zeker graag weten, waar Ouwe Teun woont, is 't niet, jongens?"

De jongens knikten. Maar gelijk kleurden ze. Hoe wist Teun nu, dat ze zo nieuwsgierig waren?

"Och ja, meneer," vervolgde de oude visser, "zo zijn de jongens allemaal. Ze willen allen graag weten, waar zo'n ouwe zeeman woont en hoe het er in zo'n huisje wel uitziet. Meestal valt dat tegen, want zo'n huisje ziet er net eender uit als de huisjes van alle andere arme mensen. Maar de meeste jongens zijn er toch nieuwsgierig naar, en moeder de vrouw vindt het wel prettig, als ze eens aanloop heeft."

Wim keek zijn vader aan. Mijnheer Hartman wendde zich tot Ouwe Teun.

"Neem de jongens dan maar mee, Teun, en als je last van ze hebt, stuur je ze maar weer gauw terug."

Teun vertrok met de jongens.

„Woon je ver weg, Teun?“ vroeg Wim, toen ze tegen een duin opklauterden.

„'t Is maar een twintig minuten,“ antwoordde Teun. „Als we dwars door de duinen gaan, zijn we er gauw genoeg.“

De jongens holden de duinen op en af.

„Wim, wie 't eerst boven is!“ stelde Nat voor. Gelijk was hij al weg en holde de duinhelling op. Wim holde hem achterna. Zo ging het duin op, duin af. Langzaam, met gelijke pas, kwam Ouwe Teun achteraan.

„Ik zal het langer volhouden dan jullie,“ zei hij. „Dat rennen hou je niet lang uit!“

De visser had gelijk. Weldra zaten de jongens hijgend en bezweet op een duintop. Dat rennen en klauteren door het warme, losse duinzand viel niet mee. Ouwe Teun liep hen kalm voorbij.

„Allo jongens, kunnen jullie nou al niet meer??“ lachte hij in het voorbijgaan.

Dat lieten de jongens zich niet zeggen. Ze sprongen op en renden het duin af. Maar weldra begonnen ze kalmer te lopen. Als je dat lopen door de duinen niet gewend was, werd je er gauw moe van. En ze waren blij, toen Ouwe Teun zei: „En nou zijn we waar we wezen moeten, jongeheren! Kom maar mee in mijn schuit.“

De „schuit“, zoals Ouwe Teun zijn woning noemde, was een heel eenvoudig huisje, aan de voet van een duin. Van buiten zag het er netjes onderhouden uit en van binnen was dat ook zo. Alles was er eenvoudig, maar netjes, tot tante Leentje toe, die bij het kleine, vierkante raampje aan tafel in een boek zat te lezen en opkeek, toen het drietal binnenstapte.

„k Heb een paar gasten voor je meegebracht, moeder!“ zei Teun. „Als ze je niet aanstaan, dan stuur je ze maar weer direct weg.“

Tante Leentje lachte de jongens toe.

„Gaan jullie eerst maar eens even zitten, jongens, want jullie bent zeker wel erg moe van dat lopen door de duinen? En willen jullie een kopje thee hebben?”

„Graag, juffrouw!” antwoordden de jongens tegelijk.

„Juffrouw! Juffrouw!” pruttelde tante Leentje. „Ik kan wel horen, dat je hier niet vandaan bent. Een vissersvrouw noemen ze geen ‚juffrouw’, nietwaar Teun?”

De visser lachte.

„Begrijp je dat nou, jongens? In plaats dat ze blij is, als ze eens ‚juffrouw’ genoemd wordt, begint ze te mopperen en te pruttelen. Je moest het een eer vinden, moeder, als er ‚juffrouw’ tegen je gezegd werd!”

„Gekheid!” weerde zijn vrouw af. „’t Is altijd ‚vrouw’ of ‚tante Leentje’, en zo moet het maar blijven. En als jullie een kopje thee wilt hebben, dan moet je ook maar ‚tante Leentje’ zeggen, hoor jongens!”

„Ja, juffr”

Tante Leentje dreigde met de vinger en de jongens verbeterden vlug: „Ja, tante Leentje!”

Tante Leentje knikte goedkeurend.

„Zo is ’t goed, jongens! Nou krijgen jullie je kopje thee!”

„En ik toch ook, moeder?” vroeg Ouwe Teun schertsend.

„Jij hebt straks al thee gehad, toen je de deur uitging!” plaagde tante Leentje. Maar ze schonk toch een kopje voor haar man in, en Ouwe Teun was de eerste, die het kopje aan zijn mond bracht. Doch direct zette hij zijn kopje weer neer en trok een lelijk gezicht.

„Laten jullie je thee maar staan, jongens”, zei hij. „Ik geloof, dat moeder de vrouw ze vanmiddag met zeewater gezet heeft.”

De jongens lachten. Ze begrepen wel, dat Teun gekheid maakte.

„Dat lust ik best,” zei Wim. „En jij, Nat?”

Nat knikte.

„Nou, ik ook wel!”

Tante Leentje keek verwonderd. Nat! Wat was dat een vreemde naam! Die naam had ze nog nooit gehoord!

„Dat is zeker een verbastering, jonheer?” vroeg ze nieuwsgierig. „Want jij heet toch niet ‚Nat’, zeker?”

Nat lachte.

„Dat is een afkorting van Nathan, mevrouw.”

Ouwe Teun sloeg zich op zijn knie.

„Je wordt al een mevrouw, moeder!” plaagde hij.

„Ik zal maar net doen of ik niks gehoord heb,” zei tante

Leentje. „Zo, jongen, heet jij Nathan. Jouw naam zal ik nooit vergeten, want ik heb in de kast een brief van een meneer, die heette bijna net zoals jij. Nathans! Toen Ouwe Teun nog aan de reddingsploeg was, heeft hij dien mijnheer eens uit het water gehaald, en later, toen die meneer weer thuis was in Amerika, heeft hij een mooie brief van hem ontvangen. Haal die brief eens even, Teun!”

Maar Ouwe Teun had er geen zin in.

„'t Heeft niks te betekenen gehad, hoor jongens, die redding van die meneer Nathans! En het is maar een heel gewoon bedankbriefje.”

„Waar maar heel gewoon een biljetje van honderd dollars bij ingesloten was,” voegde tante Leentje er aan toe. „En die meneer schreef, dat we, als we hem soms nodig hadden, maar moesten schrijven. En als Teun soms naar Amerika wou komen, kon hij bij hem op de fabriek een prachtige betrekking krijgen. Het is al jaren geleden, dat Teun dien mijnheer Nathans gered heeft, maar af en toe horen we toch nog wel eens wat van hem.”

Haar gelaat straalde. Ze was wat trots op haar man.

De jongens konden dat best begrijpen. Ze begonnen zelf ook al bewondering te krijgen voor Ouwe Teun.

Maar Teun hield er niet van, dat er over hem gesproken werd. Hij trachtte het gesprek in een andere richting te leiden.

„Heb je nog een stukje papier voor me, moeder?” vroeg hij. „Dan zal ik een kistje sigaren inpakken en kunnen de jongens naar

huis, anders ben ik bang, dat ze in ‚Het Zeehuis‘ ongerust over hen worden!”

De jongens verzekerden, dat dit heus nog niet het geval zou zijn. Ze wilden nog graag wat blijven. Ze vonden het hier wàt gezellig, en wie weet, wat tante Leentje wel allemaal vertellen zou van Teun!

Dat dacht Teun zelf ook! En daar was hij nu juist helemaal niet op gesteld.

„Komen jullie maar eens spoedig terug met je vader en moeder,” zei hij. „Als het ten minste mag van de vrouw.”

Hij gaf zijn vrouw een knipoogje.

„Natuurlijk mag dat!” zei tante Leentje. „Je moet tegen je vader en moeder zeggen, dat ik het heel aardig zal vinden als ze me eens op willen zoeken. Zal je dat zeggen? En als ze komen, komen jullie dan ook mee?”

Nou, of ze mee zouden komen! Want in dat kleine vissershuisje vonden ze het heel gezellig, en die tante Leentje kon zo prettig babbelen, dat ze er graag nog eens naar toe gingen!

8.

**Een wandeling langs het strand.
Onweer. Het vergaan van de „Copernicus” VL 46.**

„Vader, moeder, kom eens gauw mee naar het strand; 't is er zo mooi!”

Wim en Nat kwamen „Het Zeehuis” binnen hollen. 't Was nog vroeg, nog vóór half zeven, maar de jongens waren al naar het strand geweest en kwamen nu opgetogen terug.

„Zie je de vissen ontbijten of boven water zwemmen?” schertste mijnheer Hartman.

„Nee, nee, vader, maar de zee is zo mooi, U moet eens meegaan, en U ook, moeder!”

„En ik dan?” vroeg Anna. „Behoor ik niet meer tot het gezelschap?”

„Ja, natuurlijk, jij moet ook mee. Kom dan!”

„Ja maar, wat is er nu eigenlijk te zien?” vroeg mijnheer Hartman. „Vertel jij het maar eens Nat, want Wim is zo opgewonden.”

„De zee is zo mooi, meneer! Zo stil en rustig, en de zon schijnt zo mooi in 't water. U moet heus ook komen kijken, 't is prachtig!”

Mijnheer Hartman keek zijn vrouw aan.

„Wat denk je er van, moeder?”

„Laten we maar even gaan,” antwoordde mevrouw.

„Dat kan nog wel voor het ontbijt.”

Ze wandelden naar de duinen en klauterden naar de top. De jongens waren het eerst boven.

„Kom dan!” riep Wim.

„Ja, ja!” hijgde zijn moeder. „Maar zo vlug als jullie kan ik niet naar boven klimmen.”

Eindelijk waren ze toch op de top van het duin en blikten naar de zee. De jongens hadden niet te veel gezegd. Het wàs mooi!

Eindeloos lag de grote zee voor hen, die aan de horizon, heel ver weg, saam scheen te komen met de bijna wolkenloze hemel. Blauwe golfjes spoelden rusteloos naar het strand, waar ze langzaam en breed uitrolden, of braken klaterend tegen de grote, stenen golfbrekers, die glibberig waren van water en zeewier. De golven schitterden in het heldere zonnelicht.

Uit de Nieuwe Waterweg stoomde een groot schip langzaam en statig de wijde zee op en in de verte blonken de zeilen van enige vissersboten. Zeevogels scheerden over het rustige water en een oude vrouw liep met een grote, rieten mand langs het strand schelpen te zoeken.

„Is dat nou niet mooi, moeder?” vroeg Wim.

„Ja jongen, dat is héél mooi! Ik zou er wel de hele dag naar kunnen kijken.”

„We kunnen straks wel eens een grote wandeling langs het strand maken,” stelde vader voor.

Dat vond bijval.

„Naar Scheveningen?” vroeg Nat. „Of is dat te ver?”

„Dat is veel te ver, Nat! 't Is zeker vier uur lopen. Dat kunnen we misschien wel eens met ons drieën doen, jij en Wim en ik, maar nu zullen we onze wandeling maar niet zo ver uitstrekken.”

„Als we dan nu eens naar Ter Heide gingen, bij Monster?” vroeg Anna. „Dat is toch niet zo heel ver?”

„Nee, dat is voor moeder ook wel te doen,” antwoordde haar vader. „We zullen dan na 't ontbijt maar direct op stap gaan.”

Nog voordat de klok acht uur geslagen had, wandelden ze reeds langs het strand. Het beloofde een warme

dag te worden, maar het was nu nog best om te lopen. Veel was er niet te zien in Ter Heide, een armelijk, wat verwaarloosd stukje van Monster. In de duinen rustten ze even uit, maar na een half uurtje vond vader het weer tijd om op te stappen.

„Dan kunnen we ongeveer tegen koffietijd weer thuis zijn,” zei hij.

De terugtocht viel echter niet mee. Het was warmer geworden en de zon brandde op hun rug. Wim en Nat hadden hun schoenen en kousen uitgetrokken en liepen door het water. Ze hadden minder last van de warmte dan de anderen. Anna pufte.

„Zullen we even rusten?” stelde ze voor.

Maar haar vader schudde zijn hoofd.

„We kunnen beter doorlopen, want we konden wel eens onweer krijgen. Kijk daar eens!”

Hij wees naar de verte. Daar vertoonde de lucht grote, dikke onweerskoppen en toen Anna omkeek, zag ze, dat ook achter hen donkere wolken zich samenspaken en dreigend nader kwamen. Maar boven hun hoofden was de lucht nog helder blauw.

„’t Zal misschien wel los lopen met het weer,” meende Anna, die toch graag even rusten wou.

„’t Is best mogelijk, maar we doen toch goed, door te stappen, want als we een bui krijgen, kunnen we hier nergens schuilen.”

Maar Anna wou toch proberen, of ze niet een ogenblikje rust kon krijgen.

„Nu ja, vader, maar we kunnen toch wel heel even...”

Een dof gerommel in de verte deed haar zwijgen.

„Daar heb je het onweer al!” zei vader.

Het bleef nu rommelen en twee keer doorkliefdend bliksemflitsen de lucht, die steeds donkerder werd. De zeemeuwen vlogen onrustig-klapwiekend heen en weer over de golven, die nu groen-zwart waren en grote, witte schuimkoppen hadden.

De bliksem werd feller en de donder rolde al nader.
„Kijk de lucht daar eens vreemd grijs zien !”

Wim, die achter zich keek, wees in de verte, en allen keken om.

„Dat is regen!” zei mijnheer Hartman, „straks zitten we midden in de bui.”

Weer flitste een bliksemstraal, gevolgd door een knetterende donderslag. En achter hen kwam steeds nader het dichte, grauwe gordijn van neerstortende regen.

„Hoe lang is 't nog lopen?” vroeg mevrouw Hartman.

„Nog minstens een half uur!”

„Dan zijn we nooit voor de bui binnen!”

Daar waren ze allemaal van overtuigd. Als ze omkeken, zagen ze de regen naderbij komen. De lucht, waaraan thans geen enkel blauw plekje meer te zien was, werd doorkliefd door helle lichtstralen en bijna onafgebroken rolde de donder. En de eerste, grote regendroppels voelden ze reeds

„Hallo! Hééé!”

Ze keken in de richting, waar de stem vandaan kwam, en zagen een ouden man stilstaan tegen de duinhelling. Ouwe Teun!

„Dat is waar,” zei Wim, toen ze naar hem toe stapten, „die moet hier ergens wonen. Nou kunnen we fijn schuilen bij tante Leentje!”

„Jonge, jonge, jonge,” zei Teun, „dat treft, dat ik je net zag. We zullen nu maar gauw mijn schuit opzoeken, want over een paar minuten hebben we de stortbui hier. En dan kunnen we beter bij moeder de vrouw zitten.”

In het eenvoudige vissershuisje hing een tekst, met zilveren letters op zwart karton. „Hebt de herbergzaamheid lief, want onwetend hebben sommigen engelen geherbergd.” Tante Leentje had echter die aan-

sparing niet nodig, want zij was altijd blij, wanneer ze bezoek kreeg. Opperuimd begroette zij het onverwachte gezelschap.

„k Zal nog gauw wat koffie in de pot doen,” zei ze. „Want op zoveel koffiedrinkers had ik niet gerekend.”

„Doet U toch geen moeite voor ons,” zei mevrouw Hartman. „We zijn blij, dat we hier schuilen mogen, en als de bui voorbij is, gaan we direct weer weg.”

Maar daar wilde tante Leentje niet van horen.

„Nee, nee, mevrouw, U blijft nou eens gezellig hier koffiedrinken. U kunt dan uitrusten van de wandeling en ik heb nog wat gezelligheid.”

„Je zou haast denken, dat mijn vrouw aan mij nooit gezelligheid heeft,” merkte Teun op. „En daar heeft ze toch niet over te klagen, want sinds ik niet meer vaar, ben ik elke dag thuis.”

„Dat is vroeger toch zeker wel anders geweest?” vroeg Anna.

„Ja,” antwoordde tante Leentje, „vroeger was ik soms weken alleen.”

„Dan voelde U zich zeker wel erg eenzaam?”

„Och, juffrouw, de eenzaamheid was het ergste niet, maar de angst, als de storm om het huisje heen bulderde en Teun op zee was.”

„Ja, als het stormde en U in angst was over Uw man, zult U zich wel dubbel eenzaam gevoeld hebben,” merkte mijnheer Hartman op.

Maar tante Leentje schudde het hoofd.

„Nee meneer, het is wonderlijk, maar dan voelde ik me juist minder eenzaam. Want in zulke ogenblikken wist ik wel heel sterk, dat we God nodig hadden; mijn man op de ruwe zee, waar hij in levensgevaar verkeerde, en ik in mijn huisje. Ik ben wel dikwijls bang geweest en ongerust over mijn man, maar als ik dan tot God bad, dan was het net, of God in mijn huisje kwam en of ik Zijn stem hoorde: „Vrees niet, want ik

ben met U, en ook met Teun. Vertrouw maar op Mij, want bij Mij zijn uitkomsten, zelfs tegen de dood'. Ik weet niet, of u dat begrijpen kunt, meneer."

„Ja,” zei mijnheer Hartman, „dat begrijp ik, tante Leentje, en ik begrijp ook, dat Uw geloofsvertrouwen U vaak wonderlijk gesterkt heeft. Het is gelukkig, dat God onder de vissersbevolking, die zo menigmaal in angst verkeert, nog zovelen van Zijn kinderen heeft, die weten, dat ze in hun droefheid en benauwdheid tot God kunnen gaan.”

„Helaas,” zei Ouwe Teun, „zijn er ook onder de vissersbevolking hoe langer hoe meer, vooral onder het opgroeiend geslacht, die God de rug toekeren. Maar er zijn er toch nog velen, die den Heere niet verlaten hebben.”

„Ik herinner me enkele jaren geleden,” sprak mevrouw Hartman, „in de krant gelezen te hebben, hoe een Vlaardingse schipper, schipper Penning, omkwam in de golven, en hoe hij, toen hij wegzonk in de golven, aan zijn zoontje opdroeg te vertellen aan zijn moeder en broertjes en zusjes, dat hij naar de hemel ging. Dat heeft me toen erg aangegrepen.”

„Daar kan Teun U meer van vertellen, mevrouw,” zei tante Leentje. „Maar dan zal ik eerst nog eens de kopjes vullen, want dat is een heel verhaal.”

Toen tante Leentje de kopjes voor de tweede maal gevuld had, begon Ouwe Teun te vertellen.

„Ik heb heel wat stormen meegemaakt, en als ik U zeg, dat ik meer dan vijftig jaar gevaren heb, zult u dat wel willen geloven. Ik heb ook heel wat ongelukken op zee zien gebeuren, maar hoe erg ze me soms hebben aangegrepen, van de meeste ben ik de datum vergeten. Doch nooit zal ik vergeten de verschrikkelijke storm, die woedde in de nacht van Zaterdag 9 op Zondag 10 October 1926. Ik was toen met mijn logger op

de Noordzee. 's Zaterdags was het al onstuimig weer geweest en daarom durfden we toen de Nieuwe Waterweg niet in te varen. We bleven in zee maar een beetje heen en weer dobberen, in de hoop, dat we de volgende dag met wat kalmer zee de Waterweg in konden gaan. Maar het werd niet kalmer. De zee werd hoe langer hoe onstuimiger en we hebben toen een bange nacht doorgemaakt. De hele nacht ben ik in de weer geweest en tegen een uur of zeven ging ik naar mijn kooi, om wat te slapen. De storm was nog wel niet bedaard, maar nu het wat lichter werd, waren er zoveel mannen aan dek niet meer nodig en kon ik wel even gemist worden. Het was ongeveer een uur of negen, toen ik weer aan dek geroepen werd. Toen ik boven kwam, zag ik, dat het voorruim reeds geheel onder water stond en dat er niet gepompt kon worden, omdat de pompen lek geslagen waren. Gevaar voor zinken bestond er echter niet, omdat de pompen wel binnen niet al te lange tijd gerepareerd konden worden. Maar daartoe waren alle mensen nodig, die we hadden. Het werk vlotte niet zo voorspoedig als we gehoopt hadden en steeds meer deden we ons best de pompen in orde te krijgen. Vooral ook omdat anderen onze hulp verlangden en wij het niet aandurfdan anderen te gaan helpen, zolang we zelf nog in gevaar verkeerden.

Op korte afstand van ons vandaan lag de stoomlogger ‚Copernicus‘ VL 46, en de schipper van die logger, Dirk Penning, had de Hollandse vlag laten hijsen. Dit was bedoeld als een sein voor ons, om hem te hulp te komen. We konden echter, doordat we de pompen moesten repareren, slechts heel langzaam vooruit komen en we hoopten, dat de „Copernicus“ het nog een poosjes zou kunnen uithouden. Zo heel erg ongerust waren we er trouwens niet over, want de ergste storm was reeds voorbij en het was nu aan het afbuien met hoge zeeën, dat wil zeggen: de storm werd

gaandeweg minder, maar telkens rolden er nog hoge zeeën aan. En die hoge zeeën blijven altijd gevaarlijk.

Hoe groot het gevaar was voor de ‚Copernicus‘ wisten we niet. Uit de verte riepen we den schipper toe, dat hij moed moest houden, want dat we zo spoedig mogelijk zouden komen. Maar we schoten bijna niets op. Slechts heel langzaam kwamen we dichterbij. Nu zagen we toch echter duidelijk het gevaar, waarin het schip verkeerde. Het voorschip maakte heel veel water en met pompen was het blijkbaar niet meer te houden. We zagen verschillenden al met een zwemvest aanlopen. En heel langzaam zagen we het schip wegzinken. Toen hoorden we schipper Penning roepen: ‚Jongens, allemaal in de boot, we gaan er af.’

We zagen, hoe de meesten in de reddingsjol gingen, ook Dirk Penning, de zoon van den schipper, een jongen van veertien jaar. De schipper zelf ging er nog niet in, evenmin als de stuurman.

De reddingsjol scheen vast te zitten, want hoe ze ook probeerden, hem te vieren, er was geen beweging in te krijgen. De mensen zaten in de reddingsboot, zonder dat die hun redding zou brengen, omdat ze niet los te maken was van het schip. En langzaam zonk de ‚Copernicus‘ steeds dieper

Wij spanden al onze krachten in, om zo gauw mogelijk de zinkende boot te bereiken, en juist, toen we dachten: ‚We halen het nog net op tijd!’ gebeurde het.

Een hoge zee kwam aanrollen en wierp zich tegen de ‚Copernicus‘. Het vaartuig werd met de kop naar de diepte getrokken, met allen, die zich aan boord bevonden. We hadden nog een flauwe hoop, dat bij het zinken van het schip de reddingsboot misschien nog los zou komen, maar het gebeurde niet. Alle opvarenden van de ‚Copernicus‘ zagen we voor onze ogen de diepte ingaan”

Ouwe Teun zweeg en staarde even stil voor zich

uit, als zag hij al dat verschrikkelijke weer voor zich.

„Diezelfde golf,” vertelde Teun na een ogenblik weer verder, „die de ‚Copernicus’ naar de diepte trok, kwam op ons aanrollen en wierp ons tientallen meters terug. Dat was verschrikkelijk: we waren er vlak bij en toch nu weer te ver, om iets te kunnen doen. En het leek wel, of we de schipbreukelingen niet *mochten* helpen, want nu kwam de ene hoge zee na de andere aanrollen. We konden er niet tegen in, en steeds verder dreven we weg van de schipbreukelingen, die onze hulp zo nodig hadden. Maar al werd de zee nog woester, we *moesten* naar hen toe. En we hebben geworsteld tegen de zee, zoals we nooit gedaan hadden, want het ging om het leven van onze medemenschen.

Eindelijk, na een paar uur getobd te hebben, kwamen we dan toch eindelijk weer bij de plek, waar de ‚Copernicus’ gezonken was. Tussen vele wrakstukken dreven schipbreukelingen. We gooiden hun boeien toe, maar ze waren haast te uitgeput om die te grijpen. Met onze pikhaken visten wij vier mensen uit het water, die al van uitputting gestorven bleken te zijn. Slechts enkelen konden gered worden. Daarbij was ook de jonge Dirk Penning. Wat die jongen mij vertelde, meneer, zal ik nooit vergeten. Toen de „Copernicus” zonk, had hij in de jol gezeten en was met de anderen naar de diepte gegaan. Ze werden naar beneden gezogen. Toen de jongen weer bovenkwam, had hij zich vast kunnen grijpen aan een stuk van een luik. Tien keer was hij er afgegleden, maar telkens had hij het weer weten te grijpen.

Nog even had hij zijn vader gezien. Zijn vader voelde zich wegzinken in de golven. Maar voordat hij wegzonk in de diepte, kon hij nog zijn jongen vaarwel zeggen. Zijn kleinen Dirk, van wien de vader niet wist, of hij misschien ook zou omkomen in de golven, of dat hij mogelijk gered zou worden.

„Dirk,' zei hij, „jongen, als jij soms gered wordt, zeg dan je moeder maar van me gedag, geef ze thuis allen een zoen van me, en zeg . . . dat . . . vader . . . naar de . . . hemel gaat!’

Toen zonk hij weg . . .

Dat is het einde geweest van Dirk Penning, den schipper van de ‚Copernicus' VL 46.”

Het was lang stil in de visserswoning. Allen waren diep onder de indruk van de vertelling van Ouwe Teun en ontroerd door het sterven van schipper Penning, en het duurde geruime tijd voordat de stilte verbroken werd.

„Zijn er in die storm nog meer schepen vergaan?” vroeg Wim eindelijk.

„O ja,” antwoordde Teun, „verscheidene, al weet ik niet meer precies welke. Maar het vergaan van de ‚Copernicus' heeft me het meest aangegrepen, en de ontroerende, gelovige afscheidswaarden van schipper Penning tot zijn zoon heb ik nooit kunnen vergeten.”

„Ik herinner me nog wel, dat de ontroering in ons land toen algemeen was,” zei mevrouw Hartman.

„De koningin heeft toen ook nog in een schrijven haar deelneming betuigd aan de weduwe Penning,” zei tante Leentje. „En in onze krant heeft over het sterven van schipper Penning een versje gestaan. Ik heb het bewaard en zal het U eens laten lezen.”

Ze zocht het versje op en gaf het aan mevrouw Hartman.

„Lees het eens hard op,” verzocht haar man, „dan horen we het allemaal.”

En met haar zachte stem, die soms trilde van ontroering, las mevrouw Hartman:

*De zee kolkt en bruist en de woedende golven
Bestormen het sloopje in donkere nacht.*

*Ze werpen 't omhoog en dan weer ten afgrond,
Als wilden ze tonen haar gruw'lijke macht.
Ze tieren en gieren, en hollen en stormen,
En donderend werpen ze zich op de schuit.
Ze beuken en smijten haar henen en weder
De golven, Zij schreeuwen en huilen om buit.*

*De zee zingt haar strijdzang — het is haar triomfzang.
Het scheepke gaat onder in woedende strijd
De zeezangen klinken — de mensen, zij zinken
Zij zinken zij zinken naar d' eeuwigheid
En verder, al verder maar rollen de golven.
En al maar blijft strijden d' ontketende zee.
En zij neemt in haar strijden loggers en pinken,
En zij neemt kostbare mensenlevens mee.*

*Daar worst'len twee mensen de strijd met de baren.
Ze worst'len om 't leven, 't zijn vader en zoon.
Ze grijpen een luik en ze zullen zich redden,
Het leven behouden, als hulp wordt geboon.
Maar hulp komt niet dagen — de vader voelt 't einde,
Het eind van zijn tobvende vissersbestaan
Als 't zontje gered wordt, dan zal 't moeten melden:
„Mijn vader, die is in de golven vergaan!”*

*De vader gaat zinken, en zinkende zegt hij:
„Mijn jongen, als jij soms gered worden mag
„Zeg dan maar je mioeder en broertjes en zusjes,
„Zeg z' allemaal dan maar van vader gedag!
„Houd moed maar, m'n jongen! God geve je redding!
„Maar redding komt voor je vader te laat.
„Geef z' allen een zoen en zeg aan je moeder
„Dat vader naar de hemel gaat!” —*

*Toen ging in de golven de vader ten onder,
En dieper, al dieper zonk hij naar benêen*

*Naar benêen? Ja en neen! Want hij ging naar de hemel.
En daarom: naar boven ging vader nu heen!
Zijn schip was verbrijzeld, maar 't scheepje zijns levens,
Dat was niet verbrijzeld, dat was niet vergaan,
Want weldra bereikte 't de veilige haven:
Het ging op de hemelse ankerplaats aan!*

Even nog zaten allen stil bij elkaar, denkend aan het gevaarvolle, harde zeemansbestaan, en voelend de heerlijkheid en de kracht van het geloof in God, dat niet slechts levensblijheid, maar ook stervensmoed geeft.

Door dat geloof in God voelden allen in die eenvoudige visserswoning zich één, ook al kenden ze elkander nog maar zo kort. De familie Hartman had wel de hele dag in het huisje van Ouwe Teun willen blijven. Maar dat kon niet, ze werden in „Het Zeehuis” verwacht, daar rekende men op hen met het eten.

Hartelijk namen ze afscheid en gaarne beloofden ze tante Leentje, nog eens spoedig terug te komen.

Wim en Nat hadden gezamenlijk een slaapkamer in „Het Zeehuis” en ze vonden dat wat gezellig. Dan konden ze 's avonds in bed nog eens prettig napraten over de voorbije dag en plannetjes beramen voor de volgende. Maar vanavond waren ze heel stil, want ze waren nog vervuld van het verhaal, dat ze van Ouwe Teun gehoord hadden.

Door de open ramen van de slaapkamer drongen geluiden van buiten naar binnen. De jongens hoorden de avondwind ritselen in de helm op het duin en ze hoorden het zachte geklater van de golven.

Nu was de zee rustig. Zó rustig, dat je er best op kon gaan varen met een roeiboortje, mijmerde Wim. Maar dat de zee niet altijd zo rustig was, had Wim vandaag wel gehoord. Nu begreep hij, waarom de

mensen wel spraken van de „verraderlijke” zee. Nooit kon je ze vertrouwen: vandaag was ze kalm en stil en kabbelden de golven rustig naar het strand, maar wanneer de storm de golven opzweepte, werden de loggers en pinken door de wild rollende golven heen en weer gesmeten en verkeerden de schepelingen in levensgevaar.

Wat was het dan gelukkig, als je sterven *moest*, dat je ook sterven *kon*, zoals schipper Penning. Al was de zee dan nog zo wild, dan hoefde je nooit bang te zijn, ook niet, wanneer je bij een schipbreuk wegzongk in de golven. Want dan wist je, dat je naar de hemel ging!

Van beneden klonk zachte muziek. Het geluid zweefde de slaapkamer in en de jongens hoorden Anna zingen:

*„'t Scheepken onder Jezus' hoede,
Met de kruisvlag hoog in top,
Neemt als Arke der verlossing
Allen, die in nood zijn, op.
Al staat de zee ook hol en hoog,
En zweept de storm ons voort,
Wij hebben 's Vaders Zoon aan boord,
En 't veilig strand voor 't oog!”*

't Scheepken onder Jezus' hoede

Wim wist het wel: dat zou nooit vergaan! Als je onder Jezus' hoede was, Hem maar liefhad en je aan Hem toevertrouwde, dan ging het altijd hoe stond dat ook in dat versje, dat moeder had voorgelezen bij Ouwe Teun? o ja, nu herinnerde hij het zich weer: op de hemelse ankerplaats aan!

„Wim, slaap je al?”

Zacht klonk Nats stem door de slaapkamer.

„Nee, wat is er?”

„Zeg Wim, we moesten morgen eens alles, wat Ouwe Teun verteld heeft, aan Kobus schrijven. Vooral van dat sterven van schipper Penning.”

Ja, dat zouden ze doen!

Kobus zou het nog veel beter kunnen begrijpen dan zij, hoe die schipper Penning zo rustig had kunnen sterven. De jongens begrepen er ook wel iets van: dat kwam, omdat Penning zo'n groot geloof had! Zij hadden ook wel den Heere Jezus lief, maar ze voelden, dat ze toch nog heel ver van Penning af stonden. Ze dachten niet, dat ze zo rustig als hij zouden kunnen sterven.

Maar Kobus

Ja, die zou ook zo kalm heen kunnen gaan. Dat kon spoedig gebeuren. Ze wisten het: hij ging hard achteruit. En hij lag maar stil te wachten, tot zijn Heiland hem kwam halen.

Zachtjes lagen Wim en Nat daarover te praten. Het moest toch heerlijk zijn om zó te kunnen sterven. Zij zouden het niet kunnen, ook al hadden ze den Heere Jezus lief. Zij zouden graag, als ze in de plaats van Kobus waren, weer beter zijn geworden en niet de kracht hebben om zo rustig als hij het sterven af te wachten.

Maar die kracht hadden zij nu ook niet nodig.

En Kobus wel, want hij ging sterven.

En God geeft Zijn stervenskracht alleen bij het naderen van de dood

**Weer op school. Bij het sterfbed
van Kobus. In Jezus ontslapen.**

„Kijk, daar komen een paar roodhuiden!” zei Henk van Dijk tot Kees van Dongen.

De vakantie was weer voorbij en de schooldeuren gingen weer open. Henk en Kees stonden met elkaar te praten op het schoolplein, toen ze Wim en Nat aan zagen komen.

Een paar roodhuiden!

Het was best te begrijpen, dat Henk dat zei. Bijna elke dag, dat de jongens aan zee geweest waren, was het mooi weer geweest en waren de jongens in de duinen en op het strand geweest, en bruingebrand keerden ze terug naar school.

Henk van Dijk bracht het militair saluut.

„Zo, luitenant!” begroette hij Wim. „Prettige vakantie gehad?”

Wim salueerde terug.

„Dank U, kapitein, uitstekend! En mag ik U voorstellen mijn broer Nat?”

„Wat? Je broer . . . ?”

Henk van Dijk salueerde.

„Ja, moet je luisteren”

Maar Nat viel Wim in de rede.

„Dat zal ik je eens vertellen, Henk. Eergisteren zijn we teruggekomen van Den Hoek. Ik vond het natuurlijk reusachtig fijn, dat ik met Wim mee mocht naar zee. Want je weet het: anders verveelde ik me altijd erg in de vakantie. Nooit ging ik, zoals jullie, de stad uit. En nou heb ik een fijne vakantie gehad! Geweldig, jò! Ik vond het jammer, dat ik weer naar tante terug moest, maar dat kon nu eenmaal niet anders, dacht ik. Toen we hier aankwamen, wilde ik afscheid nemen, maar mevrouw Hartman zei: ‚Kom eerst maar even met ons mee, dan kan je bij ons eten.’ En toen we bij Wim thuiskwamen”

„Werd de roodhuid een bleekgezicht!” lachte Wim. „Toen had je zijn gezicht eens moeten zien, Henk!”

„Ja, geen wonder!” zei Nat, „In de brievenbus lag een brief en ik zag direct aan de postzegels, dat die uit Indië kwam, en het adres was door vader geschreven. Je begrijpt, dat ik onmogelijk weten kon, wat vader aan mijnheer Hartman te schrijven had, maar ik stelde me er niet veel goeds van voor. Want altijd, als er een brief van vader kwam, kreeg ik er vermaningen in. Maar je raadt nooit, wat er in deze brief stond.”

„Nee,” antwoordde Henk, „dat kan ik moeilijk raden!”

„Dan zal ik het je vertellen! Mijnheer Hartman had, zonder dat ik er iets van wist, aan vader geschreven, of ik bij tante vandaan mocht en bij hem in huis komen. En nu schreef vader, dat hij het goed vond. Ik ben dus ineens opgenomen in de familie Hartman.”

„Mijn broer!” herhaalde Wim trots.

„Nat, ik feliciteer je!” zei Henk. „Je zult het nu heel wat fijner hebben dan bij mevrouw Verhorst. Maar vertellen jullie nu eens wat van je vakantie?”

Juist wilden ze beginnen, toen de bel ging en ze naar binnen moesten.

De eerste dag na de vakantie waren de jongens nog niet in de rechte stemming om te leren, en meester Bruine kon dat best begrijpen. Erg zwaar was het leerplan de eerste morgen dan ook meestal niet. Na de gewone, dagelijkse Bijbelse vertelling hadden de jongens vrij tekenen, waarbij ieder mocht tekenen, wat hij wilde, en daarna moesten de jongens een opstel maken over hun vakantie.

Zo zou het vanmorgen ook wel gaan, dachten de jongens. Maar ze vergisten zich.

Reeds toen ze het schoollokaal binnenkwamen en luidruchtig den meester wilden begroeten, bemerkten ze, dat er iets bizonders was. Het gelaat van meester Bruine stond heel ernstig en de gewone grappen bleven achterwege. En onder het bidden begonnen ze te begrijpen! Ernstig bad meester Bruine voor hun vriendje, dat zo erg ziek was! Zó ziek, dat hij vandaag waarschijnlijk sterven zou. Meester vroeg in zijn gebed, of God den zieken jongen, die al zoveel geleden had, stervenskracht wilde geven, en of de Heere Jezus, de Goede Herder, ook dit schaapje van Hem wou brengen in Zijn hemelse schaapskooi.

Kobus was stervende

En toen meester gebeden had, vertelde hij de jongens, wat hij van dokter Smit gehoord had. Op weg naar school was hij den dokter tegengekomen en dokter Smit had hem verteld, dat hij bij Kobus vandaan kwam, die stervende was. En voordat hij sterven ging, zou hij nog zo graag afscheid nemen van de jongens en van den meester, die hem zo vaak bezocht hadden.

„Nu gaan we afscheid nemen van ons vriendje!” zei meester Bruine. „Het zal een vreemde morgen zijn. Van leren zal er niets komen. Maar misschien leer je

aan het sterfbed van Kobus meer dan je ooit op school leren kunt."

En zachtjes verlieten ze het schoollokaal en gingen zonder spreken de weg op naar het eenvoudige huisje in het bos.

Om het bed van Kobus stond een groot scherm, werend het zonnelicht, dat door de kleine raampjes naar binnen drong en den zieke hinderde. Langs het scherm heen zag Kobus nog juist een stukje van het venster, waardoor hij zo vaak gekeken had naar het dichte bos, dat het huisje omringde. Dikwijls had hij dan genoten bij het zien van die prachtige bomen, die hem spraken van den Schepper van hemel en aarde. En menigmaal had hij God gedankt voor het schone, dat Hij hem te genieten gaf. Dat schone, dat zo weinig was, en voor hem toch zo veel!

Nu lag hij stil op zijn bed, dat jarenlang zijn ziekbed geweest was en dat vandaag zijn sterfbed worden zou. Hij had de laatste dagen veel pijn gehad, maar nu was de pijn geweken, en langzaam, heel langzaam scheen hij weggevoerd te worden naar de poorten der eeuwigheid.

Zwak, heel zwak klopte zijn hart. Zijn uitgeteerde hand rustte in die van zijn vader, op wiens gelaat nameeloos veel verdriet lag, en die met tranen in zijn ogen aan het sterfbed van zijn jongen zat. Hij wilde zijn jongen helpen, hem moed inspreken, maar hij kon geen woorden vinden. De sterke man voelde zich machteloos tegenover de dood, die steeds nader kwam

Kobus' moede ogen wendden zich tot zijn vader.

„Vadertje, lief vadertje, U moet niet zo bedroefd zijn! Ik krijg het immers veel beter! Ik ga toch naar de hemel, naar God!”

Daar had zijn jongen het altijd over, dat hij naar de hemel ging, naar God, Dien hij zo liefhad.

Telkens als de vader de naam van God hoorde noemen, voelde hij wrevel in zijn hart opkomen. God is liefde! zeiden de mensen. Kobus zei dat ook. Als dat werkelijk waar was, zou hij wel in Hem willen geloven. Maar Hij kon niet in Hem geloven! Als God werkelijk liefde was, waarom nam Hij hem dan zijn enigen jongen af?

„Vader . . . ! Vader . . . !”

„Mijn lieve jongen, wat is er?”

„U kunt later ook in de hemel komen, vader! U moet God gaan zoeken, vader!”

Sanders' stem klonk harder dan hij wilde, toen hij antwoordde: „Ik kan niet!”

„Ja vader, U kunt het wel! Toe, vader, toe, gaat U God zoeken! Beloof het me, vader! Het is het laatste, wat U mij beloven kunt!”

Maar zijn vader gaf geen antwoord.

„Toe, vader, toe! Beloof me, dat U God zult zoeken!”

Er klonk angst in zijn stem, en ook een groot verlangen, en zijn ogen blikten smekend vader aan.

Toen drukte de vader zacht de handen van zijn jongen. Zijn stervend kind wilde hij niet teleurstellen.

„Jongen, ik beloof het je, ik zal God gaan zoeken.”

Dankbaar keek Kobus zijn vader aan. Blijdschap straalde uit zijn ogen.

Nu kon hij rustig heengaan.

Vader ging God zoeken!

Vader zou God vinden!

Want wie God zoekt, zal Hem vinden!

Toen kwamen de jongens en scharden zich stil om het sterfbed. Meester Bruine boog zich over den stervende.

„Kobus, we komen afscheid van je nemen. Hoe is het er mee, jongen?”

„Goed meester, want het is vrede!”

En meester Bruine wist het: als het van binnen vrede was, dan was het waarlijk goed!

Eén voor één kwamen de jongens dicht bij en drukten den stervende de hand. Ze bleven slechts een ogenblik en gingen dan stil heen. Toen de jongens vertrokken waren, keek Kobus zijn vader aan en riep hem met zijn ogen tot zich. Hij sloeg zijn zwakke, uitgeteerde armen met veel moeite om vaders hals.

„Vader, zult U doen wat U me beloofd hebt? Zult U heus God zoeken?”

Zijn stem klonk nu heel zacht.

En het antwoord van den vader klonk ook heel zacht.

„Ja, jongen, mijn lieve jongen, ik zal God zoeken.”

Over het gelaat van den stervenden knaap straalde een glans van hemels licht.

„Dan is het goed, vader, dan is het goed!”

Diep legde hij het hoofd in het kussen en zijn ogen sloten zich als voor een lange slaap.

En de dood kwam al dichterbij

Steeds moeilijker ging de ademhaling. Kobus strekte de hand uit naar de dekens om ze terug te schuiven, maar hij had er de kracht niet meer toe. Maar vader had reeds begrepen, wat zijn zoon wilde, en voorzichtig schoof hij de dekens terug.

Zwaar ging de borst van den stervende op en neer, en een vale kleur kwam op zijn gelaat. Het was de doodskleur reeds

De vader haalde een glas water en bracht het aan Kobus' lippen. Maar de stervende schudde het hoofd, hij wilde niet drinken. Toen zocht zijn hand de hand zijns vaders en zijn andere hand die van meester Bruine en zo wachtte hij op het einde

Vast sloten zijn handen zich om die van zijn vader en den meester, als wilde hij bij hen steun zoeken. Kwam nu toch de angst nog het sterven moeilijk maken?

Meester Bruine boog zich over Kobus heen.
„Kobus, ben je bang om te sterven? Vertrouw op den Heere Jezus, jongen.

*Als wij de doodsvallei betreen,
Laat ons elk' aardse vriend alleen,
Maar Hij, de beste Vriend in nood,
Geleidt ons over graf en dood!*

Hou je vast aan den Heere Jezus, Kobus!”
Langzaam bewogen zich de lippen van den stervende en zacht klonk de naam van Hem, Die Kobus halen kwam voor de hemel Heere Jezus!

Kobus opende de ogen. Er lag een wonderlijke glans van blijdschap en geluk in. Voor het laatst keek hij allen aan, alsof hij die blijdschap met zijn ogen aan allen vertellen wou. En over zijn bloedloze lippen klonken zijn laatste woorden, zacht, maar juichend:

*„'k Zal eeuwig zingen Gods goedertierenheen,
Zijn waarheid t' allen”*

Toen stokte zijn stem
Een flauwe zucht zweefde door het vertrek
En de engelen kwamen en droegen zijn ziel heen naar het Vaderhuis, waar vele woningen zijn
Kobus Sanders was in de hemel!

Drie dagen later wordt hij begraven.
Ernstig, met gebogen hoofden, lopen de jongens achter de lijkwagen en stil scharen ze zich om de groeve, waarin het lichaam van hun vriendje neergelaten wordt.

Als de kist in de sombere kuil gelaten is, spreekt meester Bruine een kort woord. Hij spreekt over de kortstondigheid en de vergankelijkheid van het leven. Maar hij spreekt ook over het eeuwige leven, dat God wil geven aan een ieder, die in Hem gelooft. Hij

spreekt er van, dat Kobus nu in de hemel is, waar hij eeuwig Gods lof zal vertellen, en dan zingen ontroerde jongensstemmen het vers, dat Kobus begon op zijn sterfbed, maar dat hij niet kon beëindigen:

*„'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheer,
Zijn waarheid t'allen tijd vermelden door mijn reer;
Ik weet, hoe 't vast gebouw van Uwe gunstbewijzen
Naar Uw gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen,
Zo min de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken
Zo min zal Uwe trouw ooit wank'len of bezwijken.”*

Dan treedt Sanders naar voren.

Lelijke Jaap!

Maar dat is hij nu voor de jongens niet meer! Hij is nu voor hen de diepbedroefde vader, die treurt over zijn jongen, dien hij zo innig heeft liefgehad. Hij wil een enkel woord spreken, maar het valt hem moeilijk, en hortend en stotend komen de woorden uit zijn mond.

„Meester jongens ik wil wat zeggen, maar maar ik kan haast niet de ontroering is mij te groot Jongens hebben mijn kind ongelukkig gemaakt en ik ben hard geworden en nors tegen alle jongens Maar nu is hij grafwaarts gedragen ook door jongens, die hem liefhadden, evenals ik hem liefgehad heb en ik dank jullie daarvoor Jongens, kom me maar dikwijls opzoeken, dan kunnen we met elkaar over hem praten Kobus is nu gelukkig in de hemel Bij zijn sterfbed heb ik hem beloofd God te zullen zoeken en ik hoop God ook te zullen vinden.”

Eens had de Geuzentroep Sanders opgezocht, om hem te plagen.

Twee maanden nadat zijn jongen gestorven was, zochten ze hem ook op. En met hem gingen ze nu naar het graf van Kobus.

Op de groeve plaatsten ze een eenvoudige steen, die ze hadden laten maken van hun opgespaard zakgeld, en op die steen stond te lezen:

HIER RUST ONS VRIENDJE
KOBUS SANDERS
OUD 14 JAAR
IN JEZUS ONTSLAPEN

INHOUD.

1. In de klas bij meester Bruine.
De Geuzentroep wordt opge-
richt 7
2. De Geuzentroep maakt een
hoofdkwartier. De strijd met
„Lelijke Jaap” 17
3. Zondag. Wat dokter Smit
vertelde 29
4. Kobus. „Wie zichzelf over-
wint” 40
5. Een mooi plan, dat mislukt.
Wim Hartman wordt water-
geus 52
6. Twee jongens, die niet slapen
kunnen. Nat maakt zich boos
en Wim is bang 64
7. Naar zee. Kennismaking met
Ouwe Teun 74
8. Een wandeling langs het
strand. Onweer. Het vergaan
van de „Copernicus” VL 46 87
9. Weer op school. Bij het sterf-
bed van Kobus. In Jezus
ontslapen 101